

BORIS VIAN

SVAČINKA GENERÁLŮ

(Le Goûter des Généraux, 1965 Christian Bourgois, Paris)

Přeložila © Kateřina Neveu, verze z května 2005

POSTAVY:

Generál James Audubon Wilson de la Pétardière-Frenouillou

Robert, Audubonův sluha

Madame de la Pétardière, generálova matka

Generál Dupont-d'Isigny

Generál Juillet

Generál Lenvers de Laveste – *všichni tři tvoří Audubonovo Hlavní velitelství*

Magistr Roland Tapecul, pařížský arcibiskup

Francina, Plantinova sekretářka

Léon Plantin, předseda vlády

Generál Korkilof, vojenský delegát SSSR

Generál Jackson, vojenský delegát USA

Generál Ching-Ping-Ting, vojenský delegát Číny

I. AKT

1. Obraz

Pokoj generála Jamese Audubona Wilsona de la Petardière-Frenouillou. Z měšťanského zařízení, útulného, avšak zastaralého, je cítit přítomnost staré matky s páchnoucím dechem. Po zvednutí opony vidíme vpravo otevřené dveře od koupelny a slyšíme generála Audubona, jak si zpívá při ranní toaletě. O chvíli později se objeví na scéně. Je to dost křehký jedinec, 55 roků, takový spíše výbušnější nervák. Je pouze v košili, bez falešného límce, v kalhotách se šlemi. Přestane si otírat obličej a položí ručník na zadní opěradlo židle. Za stálého broukání se pustí do připevňování falešného límce a uvazování kravaty. Má s tím nepředstavitelné problémy, zkusil to už před zrcadlem asi pětkrát nebo šestkrát a pořád bez valného výsledku. Nakonec začne zuřivě řvát a dupat z rozčilení.

1. Scéna

Generál Audubon, jeho matka

Audubon: K Sakru! Máti! Máti! Krucinál! Já se snad zblázním! Mami!

Matka: Copak je můj maličký?

(Objeví se jeho matka)

Copak se vám stalo?

Audubon: Ach! Něco hrozného! Tahle kravata! Nejde mně uvázat.

Matka: No tak, no tak, Audubone, nerozčilujte se. Vždyť stačí, když požádáte svoji maminku.

Audubon: Hm! Nesnáším, když mně věci takhle vzdorují! Je to ponižující!

Matka: Ale ne, Audubone, není na tom nic ponižujícího. Jedná se o manuální práci. Vy jste dělaný na to, abyste myslel, uvažoval, a ne k tomu, abyste manuálně pracoval jako kdejaký křupan.

Audubon: Ale jsem generál, matko.

Matka: Musíte být mozkiem, jenž řídí vaše vojenské skupiny.

Audubon: Armádní sbor, máti. Říká se armádní sbor. Když je člověk generálem armádního sboru, velí armádnímu sboru. Když je člověk generálem brigády, velí brigádě a když je generálem divize, velí divizi.

Matka: *(Uvazuje mu kravatu.)*

Nuže, Audubone, jak to vždycky říkával váš nebožtík otec, v armádním sboru musíte být mozkiem, jenž řídí, mozkiem, kterého bez skřipání poslouchají nesčíslná kolečka v soukolí organizace, která je namazaná olejem tiché a poddajné ctnosti, zkrátka disciplínou. Tak tady ji máte uvázanou, tu vaši kravatu.

Audubon: Máti, vy jste báječná.

Matka: Ach, Audubone, Audubone, co byste si beze mne počal. Umyl jste si pořádně nohy?

Audubon: Ale ano, matko.

Matka: Uši také?

(Audubon souhlasí)

Raději vám je zkontroluju, Audubone. Vzpomínám si, že když vám bylo šest roků, tak se vaše uši nedaly vůbec umýt.

(Kontroluje)

Hmm. U tohoto ucha si nejsem jistá, můj synu.

Audubon: Špatně jste se podívala, máti. Koukněte spíš na roh ručníku.

(Sundá ručník a podá jí ho – ona se podívá, kývne hlavou a odloží ho.)

Matka: Ach, Audubone, když vám bylo šest roků, byla vaše ouška roztomilá. Teď se z vás stalo velké armádní nemehlo. Děláte ještě více hlouposti než ve věku, kdy jste namáčel kočku do polévky pod záminkou, že jí to posílí.

(Směje se tomu- Audubon je v rozpacích.)

Audubon: Matko, to nikdy nezapomenete na tyhle staré historky?

Matka: No tak, Audubone, já vím, že se mladým lidem vůbec nelíbí, když se jim připomíná jejich dětství. Ale jsme tu sami a není proč byste se urážel. Pro mě jste pořád ten malý chlapec, co si neuměl zavázat tkaničky od bot.

Audubon: Teď si je zavazuji sám, matko.

Matka: To ano, ale voláte mě kvůli kravatě.

(Ozve se zvonění.)

Ale? Čekáte snad návštěvu?

Audubon: Ale ne, matko.

Matka: *(Hrozí mu prstem.)*

Audubone, Audubone, nemyslíte to vůbec doopravdy. To je zase nějaká habaďůra kvůli děvčatům.

Audubon: Matko! Snad si nemyslíte...!

(Směje se, nicméně je mírně polichocen.)

Robertel!

(Volá.)

Robertel! Otevři.

(Je slyšet kroky, hlas: ano, pane, otevření a zavření dveří.)

Matka: Odcházím, synu.
(*Odejde. Vstoupí Leon Plantin.*)

2. Scéna Audubon, Robert, Leon Plantin

Robert: (*Následuje Leona.*)
To je pan předseda vlády, pane generále.
(*Postaví se do pozoru.*)

Audubon: Dobře, pohov.
(*Audubon k Leonovi*)
Drahý předsedo ...
(*Robert odejde.*)

3. Scéna Audubon, Leon Plantin

Leon: Můj dobrý Audubone.
(*Srdečně se objemou.*)

Audubon: Takové pěkné překvapení!

Leon: Ach! Ne pro mne.

Audubon: Jakže, pro vás ne?
(*Bokem.*)

Ten člověk je ale nezdvořák.

Leon: Ehm ... chci říci, že pro mě to není překvapení, protože jsem věděl, že vás jdu navštívit.

Audubon: Ach ano, správně, správně. Posad'te se tedy, pane předsedo. Dáte si něco? Citronádu? Mandlový sirup?

Leon: Ehm ... nemáte spíš pastis?

Audubon: Ach ... to ne, mám jenom anýzovku ... ale víte, i ta je už dost silná, v tuto hodinu.

- Leon: Raději bych si dal Ricarda, ale co ... vytáhněte tu vaši anýzovku. Řekněte mi, Wilsone, jste schopný postavit se k problémům čelem?
- Audubon: Pokud jde o nepřítele...
- (Pyšně se vzpřímí.)*
- Každý z Wilsonů de la Pétardière je vždy připraven čelit ...
- Leon: Ale ne, ne, na co hned nemyslíte, prosím vás, situace není tak závažná
- (povzdechne)*
- prozatím ...
- Audubon: Ach tak, dobrá, dobrá. To jste mě uklidnil.
- (Začne se motat.)*
- Ale já vám přece chystám anýzovku.
- Leon: Vody jenom trošku, prosím.
- (Audubon mu podá sklenici, Leon se napije.)*
- Fuj! Taková hrůza! Tohle přece není anýzovka!
- Audubon: O, promiňte ... Podal jsem vám omylem svůj ... sirup.
- (Vymění sklenice, pak se posadí.)*
- Leon: Raději bych si dal pastis, ale co už.
- (Napije se a otřepe se.)*
- Tohle není o nic lepší.
- (Položí sklenici.)*
- Vlastně, myslím, že nemám žízeň.
- (Rozhlédne se kolem.)*
- Máte to tu útulné...
- Audubon: Ále ... Je to zde velmi prosté. Můj mládenecký pokoj. Zde přijímám své přátele ... jsme tady víc v klidu.
- (Mrkne.)*
- Žiju v bytě s matkou, našťástí je tolerantní ... jednou týdně zde míváme s přáteli večírek...
- Leon: No teda! Vy se nenudíte ... A ...účastní se jich také ženy?
- Audubon: Samozřejmě, občas ... někteří z nich jsou ženatí a ostatní přivedou obvykle své matky. Je zde velmi veselo.

Leon: *(Zklamán)*

Ach, ano. To musí být kouzelné! Nuže, drahý Audubone, nebudu chodit dlouho kolem horké kaše. Aktuální situace v Evropě je vážná.

Audubon: *(sám zvažní)* Ach...

Leon: Ano.

(Pozitivně)

V současnosti se nacházíme před množstvím absolutně nepředvídatelných a obzvláště nečekaných okolností. Předpokládám, že sledujete zblízka ekonomickou konjunkturu?

Audubon: *(vážně)*

Můj bože, zajímám se o ni jako každý, na kterého osud naložil určitou dávku zodpovědnosti.

Leon: Vaše pádnost se mi líbí. Zkrátka, viděl jste, co dělají krávy?

Audubon: Krávy?

Leon: A slepice?

Audubon: Jakže, slepice?

Leon: A horníci?

Audubon: Ehm, ano, co, horníci?

Leon: Můj drahý Wilsoně, krávy mají telata, slepice snášejí vejce a horníci dolují uhlí.

Audubon: Ale, hm ... je to tak vážné?

Leon: No, obvykle, že, na tom není nic závažného, protože funguje zákon nabídky a poptávky, že ...

Audubon: *(Nerozumí ani za mák, ale předstírá)*

Ach ano, zákon ... výborně ...funguje... Takhle

(gesto balancování)

Leon: Vůbec ne ... takhle

(gesto tahací harmoniky)

Krom toho v tuto chvíli nefunguje, neboť vznikla obzvláště mrzutá situace – všechny uvedené okolnosti se vyskytly současně.

Audubon: *(ztraceně)*

Poslyšte ... ehm ... V těchto otázkách nejsem školený ... Můžete být přesnější? Já jsem, ... ehm voják, že ...

Leon: To je pravda, omluvte mě.

(samolibý smích)

Občas se nechám unést slovníkem své bývalé profese ...

Audubon: Vlastně ano, býval jste ...

Leon: Měl jsem na starosti finanční rubriku v časopise Aurora. Takže, abych vám shrnul situaci: v tuto chvíli trpíme krizí nadprodukce. Obvykle, když zemědělská výroba vzrůstá, zařídí se, aby průmyslová výroba klesala; na základě čehož zemědělské ceny klesnou a průmyslové ceny stoupnou; v tomto momentě poskytneme subvence zemědělcům, kteří tak mohou udržet ceny, pak se zvýší platy v průmyslu a to tak, aby průmyslníci mohli využít nadbytku; zemědělci využijí poskytnutou subvenci ke koupi průmyslového materiálu a superzisky realizované následně průmyslníky se nám vrátí ve formě sociálních příspěvků, výrobních daní a různých pokut vyměřených kontrolními úřady ministerstva. Kruh se uzavírá a všichni jsou spokojení.

Audubon: *(který stále nic nechápe, rozhodně)*

A vojáci přijdou zase na buben.

Leon: Ale vůbec ne, Wilsone, ne víc než jiní úředníci. Nebuďte zahořklý. Vysvětluji vám tady jenom dlouhá léta praktikované vyrovnávací metody rozpočtu a nevím o tom, že by si kdy vojáci stěžovali na konečný výsledek účtování.

Audubon: Nechávám se poddat. Pořád ještě nechápu, v čem spočívá závažnost současné situace.

Leon: Ale Audubone, vy jste hrozný. V tuto chvíli zemědělská výroba vzrůstá zároveň s výrobou průmyslovou. Chápete snad, že v takovýchto podmínkách je rovnováha nemožná.

Audubon: Mohli bychom zastřelit pár horníků?

Leon: Ne, ne, Audubone, to by bylo jen dočasné řešení. Výrobu je třeba odvést jinam, najít jí nová odbytíště.

Audubon: Nové spotřebitele?

Leon: Spotřebitele, to ano. Ale je nebezpečné navyknout je na nadbytek. Nebezpečné a nezdravé. Nadbytek rozmazluje, Audubone. Aby byl národ zdravý, potřebuje odříkání. Ale jste na správné stopě. Hledejte. No tak, kdo je ideálním spotřebitelem?

Audubon: *(rozzářený, hledá, pak)*

Armáda!

Leon: No, vidíte! Armáda představuje hlavní výhodu, neboť je placená spotřebitelem, Audubone, a přitom je to ona, kdo konzumuje. Odtud pramení permanentní nerovnováha, která nám jako jediná pomáhá nastolit rovnováhu. Neboť rovnováhu lze nastolit jedině pokud existuje nerovnováha. To bije do očí.

Audubon: *(obdivně)*

No vidíte, my ostatní, my bojovníci, máme často tendenci podceňovat schopnosti vás, státníků ... Ale to co mi teď tady říkáte ... to je síla.

Leon: To je od vás moc pěkné.

Audubon: Ano, ano, trvám na tom, je to síla. Trochu anýzovky?

Leon: Ta tedy naopak není vůbec silná ... ale když nemáte pastis...
(Podá svou sklenici.)

Audubon: *(Prudce se zarazí.)*
Leone! Přece snad nechcete říct!...

Leon: Ano. Válka.

Audubon: Válka.
(Upustí sklenici a zhroučí se do křesla.)

Leon: No tak ... no ... vzpamatujte se, příteli ... Wilsons! ... Tak bude to...

Audubon: Ach ... Leone ... To nemyslíte vážně ... Ach ... honem ... Podejte mi mandlový sirup ... tam ... tam ..
(Leon se otočí a podá mu sklenici anýzovky. Audubon ji vypije na ex a mlaskne.)
To udělá člověku dobře...

Leon: *(pije)*
Tak na vaše zdraví, příteli!
(pije)
Fuj! Taková hrůza! Zase ten váš mandlový sirup! A vy jste vypil moji anýzovku.

Audubon: Co teď' ... k čertu s lakotou. To jste mě ale vylekal s tou vaší válkou. Takovéhle vtipy už nedělejte .

Leon: Poslouchejte, Wilsons, to není vtíp

Audubon: To se mně snad zdá!

Leon: *(chladně)*
Drahý příteli, nejste vůbec zábavný.

Audubon: No, vy také ne!

Leon: Výrobci na vás spoléhají. Je třeba postavit se k problémům čelem a chopit se vlastní zodpovědnosti.

Audubon: Pokud jde o tohle, tak generálové nejsou zodpovědní za válku. Důkazem toho je, že válku vyhlašují civilové.

Leon: Čeho se bojíte? Stojí za vámi 5 milionů obchodníků.

Audubon: To ano, ale koho budu mít před sebou? Hromadu jedinců s puškami, s kanóny a s šavlemi. A vám to připadá oduševnělé.

Leon: Tak zatraceně, válčit je vaše povolání, ne?

Audubon: Moje povolání je být generálem a věřte mi, že v těchto podmínkách to není jednoduché. Ach, jak je to krásné v dobách míru: pravidelný příjem, žádný shon. Člověk neriskuje, že mu budou před nos strkat mladé, jenom protože se bili anebo kvůli nějaké podobné volovině! ... Ale v čase války, kdy se neustále mění cíle, je nepořádek a vůbec to všechno! To je opravdová dřina, přísahám.

Leon: Celá země bude stát za vámi.

Audubon: Před chvílí to byli obchodníci, teď je to celá země. Poslyšte, nechybělo při posledních volbách 75% voličů?

Leon: Důvod navíc! Kdo mlčí, souhlasí!

Audubon: Copak jste blázen?

Leon: Podejte mi anýzovku.

Audubon: Už žádná není.

Leon: Tak pošlete vašeho sluhu pro litr pastisu.

(Audubon se chystá protestovat.)

No, platím to já.

Audubon: *(volá)*

Roberte!

(vstoupí Robert)

4. scéna **Robert, Leon, Audubon**

Robert: Ano, pane generále.

Leon: Tady máš, Roberte, 300 franků a běž koupit láhev pastisu.

Robert: Ta stojí 800 franků, pane předsedo.

Leon: Ale to je hrůza, jak jste oba lakomí. To mně úplně bere chuť k tomu, abych nechal odhlasovat ty vaše úvěry.

(Přidá 1000 franků a vezme si zprátky tři stovky.)

Tady máš 1000 franků. Dones zpátky drobné.

Robert: Ano, pane předsedo vlády.

(Robert odejde.)

5. scéna

Leon, Audubon

- Leon: Hm ... u čeho jsme to byli?
- Audubon: Řekl jsem vám, že jste blázen a vy jste mi dal vzápětí za pravdu, protože jste si objednal další anýzovku.
- Leon: Ta vaše zkažená anýzovka.
- Audubon: Na ní nezáleží. Tvrdím, že jste ztratil hlavu. Ostatně, člověk může mít rád válku jedině v případě, kdy má problémy v sexuálním životě.
- Leon: Mír také, zvláště pokud jde o generála.
- Audubon: *(zoufale)*
Ale je to přeci velmi nebezpečné, pochopte! Při poslední válce byli dokonce dva generálové zabití.
- Leon: Byli to generálově němečtí.
- Audubon: No a teď jsme s Němci spojenci. A byli dokonce uvězněni, např. ten Giroud, věc, která se před tím nikdy nestala! A Darlana zabili. A spousta podobných nepřijemností se přihodila Estevovi, Gameleni ... ehm ten ... ten se z toho vysoukal. Být generálem už není žádné leháro. Člověk se musí obětovat, abych tak řekl.
- Leon: No, někteří si z nesnázi pomohli dobře. Podívejte se spíš na Juina. V každém případě potřebuji váš souhlas nutně již dnes.
- Audubon: A já vám zase říkám, že v životě vojáka je pouze jedna věc nutná. Chci říci vojáka z povolání, samozřejmě. A to – nic neuspěchat. Podívejme se třeba na rok 1914. Takhle vypadá přijatelná válka. Zákopy! Byl čas, tehdy aspoň bylo vidět, co se dělá! A pak, byly frontové týly, spojenci ... O, je, nikdy už nebude nic lepšího, než první světová.
- Leon: Co jste dělal v roce 1914?
- Audubon: Byl jsem pomocníkem v táboře generála Roberta, u hlavního velitelství, a přísahám vám, že se mně po téhle době stýská.
- Leon: A já vám zase přísahám, že když vám přijde člověk navrhnout válku, trvá vám zatraceně dlouho, než se rozhodnete!
- Audubon: Neznám žádného generála, který by hnal svoji zemi do války. No vezměme si třeba Gamelina. Ten to pěkně řekl.
- Leon: A co Bonaparte!
- Audubon: Bonaparte? To je záludný případ, byl to Korsičan. Tomu bylo jedno, že se Francouzi bijí! Nebudete mi přeci tvrdit, že Rusko bylo v roce 1812 napadeno korsickou armádou, že?
- Leon: Říkáte blbosti.
- Audubon: To je mi jedno. Ostatně, říkat blbosti je dnes, kdy všichni hlubokomyslně rozumují, jediný způsob jak dokázat, že člověk myslí svobodně a nezávisle.
- Leon: *(zvedne se)*

A pak, ztrácím tady s vámi čas. Projekt už byl schválen. Chtěl jsem jenom apelovat na váš rozum, ale poněvadž je to beznadějně, pokládejte to za příkaz.

Audubon: Příkaz?

Leon: *(suše)*

Příkaz. Národa.

Audubon: *(pochopí, s radostí)*

Ale v tom případě je všechno jinak. Kryjete mě?

Leon: Samozřejmě.

Audubon: *(přirozeně)*

No tak dobrá. Na kdy?

Leon: Co nejdříve.

Audubon: *(spěšně)*

Výborně.

(Vstoupí Robert.)

Počítejte se mnou.

6. scéna Robert, Audubon, Leon

Audubon: A! Tady tě máme! Otevři ten pastis. Zapijeme to. No tak, pospěš si, osle.

Leon: Od nynějška se postaráte o všechno?

Audubon: Pořád mě kryjete?

Leon: Samozřejmě.

Audubon: *(sebejistě)*

Pak se tedy postarám o vše.

Robert: Tady je ten pastis, pane generále.

Audubon: Podej mi sklenici!

(Připijí si.)

Pij s námi, vojáku!

(Robert se obslouží.)

Na naše vítězství!

(Napije se a začne se dusit. Leon a Robert ho bouchají do zad.)

Leon: Ne tak rychle.

Audubon: Tahle věcička je pořádně silná!

(Natáhne ruku k Robertovi.)

Nalej mi znovu, Roberte.

(Rozkazovačně si hvízdne o druhou sklenici.)

Leon: No tedy, přicházíte pastisu na chuť!

Audubon: Ano ... dá se to pít.

(K Robertovi.)

Co tady ještě děláš?

Robert: Přinesl jsem vám drobné, pane generále.

Audubon: Nech si je.

Leon: To snad ne...

Audubon: Ale, nebuďte lakomý! Je válka, ne?

Leon: *(Zabručí.)*

Jestli ji povedeme takhle, tak mě bude stát tedy pěkně draho! ...

Audubon: A nyní vás žádám, abyste mě nechal v klidu pracovat.

Leon: Podíváte se na to s kolegy?

Audubon: Na-bi-tev-ním-po-li.

Leon: Na brzkou shledanou.

(Zvedne se.)

Můj klobouk, Roberte!

Robert: Ano, pane předsedo vlády.

(Utíká pro něj a taky pro kabát.)

Račte, pane předsedo vlády.

(Audubon se vlevo zamýšlí v pozici Napoleona.)

Leon: Roberte!

(Polohlasem.)

Vrať mi těch 200 franků, nemám drobné na taxík.

(Naznačí, aby mu vrátil peníze.)

Robert: *(Hlasitěji.)*

Co říkáte, pane předsedo?

(Audubon nadskočí a přijde.)

Leon: Nic! Nic! Nashledanou! ...

Audubon: Nashledanou!

Robert: Tudy, pane předsedo vlády.

7. scéna Audubon (sám)

Válka! Chlap jeden! Jako kdybych neměl nic jiného na práci!

(Projde kolem nízkého stolku, na kterém ještě stojí sklenice a láhev a jako kdyby měl strach, že ho někdo uvidí, nalije si v rychlosti další sklenici, kterou do sebe hned hodí.)

Hm. Není to špatné.

(Podívá se na etiketu.)

Dohromady s vodou to má skoro stejnou barvu jako mandlový sirup.

(Sbalí láhev a jde ji schovat do skříně, pak se vrátí. Znovu zvedne sklenici, zaváhá, odejde se napít a znovu se vrátí.)

Máti! Maminko!

Matka: *(Hlas ze zákulisí.)*

Voláte mě?

8. scéna Audubon, Matka

Audubon: Máti, chtěl bych vás o něco požádat.

Matka: Zajisté, synu. Ráda vám splním každé přání, pokud je rozumné.

Audubon: Máti, rád bych pozval pár kamarádů. Můžu?

Matka: Jsou to dobře vychovaní chlapci?

- Audubon: Ale ano, matko. Všichni jsou generálové. Představte si, že jsou dokonce moc dobře vychovaní.
- Matka: Jestli jsou to hodní chlapci, Audubone, nemám jediný důvod k tomu, abych vám setkání zakázala. Pozvěte vaše kamarády na svačinku.
- Audubon: Matinko, a upekla byste nám koláč?
- Matka: *(Shovívavě.)*
Už vidím, kam míříte. Ach, vy jeden. Zneužíváte mojí dobroty.
- Audubon: Jste bezva, máti.
- Matka: Řekněte mi ale, k čemu tahle schůzka?
- Audubon: Ale, jenom si chceme popovídat, tak, vidět se ... Jsou to dobří přátelé.
- Matka: Vy přede mnou něco tajíte, Audubone.
(Zavětrí.)
Dýchněte na mě.
(Audubon jemně vydechne.)
Silněji.
(Udělá jí „ha“ před nosem.)
O! Taková hrůza.
(Obratem mu dá facku.)
Vy jste pil! Páchnete kořalkou.
- Audubon: *(Fňukavě.)*
Máti, já jsem nechtěl ... To Plantin!
- Matka: Plantin? Vy znáte Plantina?
- Audubon: Leon Plantin, předseda vlády...
- Matka: Postavení lidí, se kterými se stýkáte, není žádnou omluvou! Jeho jméno smrdí sprostotou!
- Audubon: To on tady před chvílí byl a ponoukal mě k pití. Skoro mě nutil. A pak mně přikázal, abych vedl válku.
- Matka: Cože? A vy jste souhlasil?
- Audubon: Byl to rozkaz, máti.
- Matka: Existují rozkazy, které si člověk nemá nechat dát.
- Audubon: Nemohl jsem dělat nic jiného.

Matka: Je to hanebný bídák.

Audubon: Ano, máti. Ale já jsem nechtěl, máti, a on mě skoro donutil!

Matka: Taková ostuda! A já jsem na vás tak hodná, že vám ještě dovolím pozvat si přátele.

Audubon: Ale máti, může za to vláda ...

Matka: Vláda! Vláda! Já vám ukážu, pane. Choval jste se moc ošklivě. Za trest nedostanete koláč.

Audubon: O! Matinko, to přece ...

Matka: A pak, co to bude zač, ta vaše válka, při které si všichni zase zničíte uniformy.

Audubon: Ale , já nebudu moc často vycházet, víte ... bojovat budou vojáci ...

Matka: Vás člověk nemůže nechat ani pět minut samotného, hned si uvážete nějakou ošklivou záležitost na krk. Audubone, dneska jste mě velmi zarmoutil. Pro tentokrát si pozvěte vaše přátele, ale jestli se budou podobné výstřelky opakovat, přísně vás potrestám.

Audubon: Ano, máti. Můžu přátelům zatelefonovat?

Matka: Použijte telefon, jestli si to přejete. Za mých časů se poslalo služebnictvo s lístkem.

Audubon: Robertovi se nebude chtít. Pošlu ho pro sušenky.

Matka: Je směšné, jak jste na toho chlapce mírný.

(Odejde.)

9. scéna Audubon, pak Robert

Audubon: Robete! Roberte. Máti neupeče koláč, to je nepříjemné. Budu muset koupit sušenky z vlastního kapesného.

(Pokrčí rameny.)

Nu což. O! Mám nápad.

(Vstoupí Robert.)

Roberte!

Robert: Ano, pane generále.

Audubon: Bež koupit půl libry sušenek. Ne moc drahých. Těch kulatých s dírou uprostřed, však víš.

Robert: Ano, pane generále. Může mně pan generál dát peníze?

Audubon: Vezmi to ze svého, pak ti to vrátím.

Robert: Když já nemám, pane generále.

Audubon: Jakto! Před chvílí sis nechal drobné pro sebe!

Robert: Už je nemám... Byly mi vzaty. To Madam; nechal jsem je na stole v kuchyni.

Audubon: Tos přehnal... mohl ses se mnou o ně podělit.

Robert: To je pravda, pane generále. Není to ode mne pěkné! Vezmu peníze ze svých úspor, jestli si to pan generál přeje.

Audubon: O, to jsi příliš hodný ...

Robert: Ale pokud si pan generál nepřeje...

Audubon: Ale ano, jsi moc hodný, přijímám. Běž. Rychle.

Robert: Ano, pane generále.

(Robert odejde.)

10. scéna **Audubon (sám)**

Vida, jak mě mají vlastní lidé rádi!

(Jde k telefonu.)

Zavolám přátelům.

... Pampampam ... pět ... čtyři ... tři...devět... Haló... Haló ... Haló ... To jste vy, d'Isigny? Tady Wilson ... dobře a vy ... chtěl jsem vás poprosit, jetli byste na chvíli nepřišel... O, bude to ve vši jednoduchosti, pár přátel ... na čaj ...

Opona

2. Obraz

Může se odehrávat ve stejné místnosti, nebo v jídelně u Petardièrů. Ta je v tom případě odporně měšťanská a vyzdobená portréty vojenských šašků.

Po zvednutí opony Audubon urovnává stůl se svačinou, položil na něj vázu s velmi ošklivými květinami. Je slyšet zvonění.

1. scéna

Audubon: Roberte! Běž otevřít!

(Robertův hlas.)

Tudy, tudy pane generále.

(Hlasy. Robert uvede generála Duponta d'Isigny.)

2. scéna Dupont, Audubon

Dupont: Můj drahý Wilsoně!

Audubon: Můj drahý d'Isigny.

Dupont: Dupontě d'Isigny! Jestli vám to nevadí. Buď mě oslovujte celým jménem anebo vůbec a dál už na mne nemluvte.

Audubon: Věřte mi, nechtěl jsem vás nijak ...

Dupont: *(Chladně.)*

Ale! Na tom přeci nezáleží! ...

(Rozhlédne se.)

Je to u vás útulné. Moc vkusně zařizeno.

(Bokem.)

Taková hrůza.

Audubon: Matka se obdivuhodně stará o všechno! Je mi tak oddaná!

Dupont: Ach! Matky! Opravdové družky válečníků.

Audubon: To jste řekl přesně. Víte, má to hlubší význam, než myslíte.

Dupont: *(Uraženě.)*

Ale já jsem to myslel hluboce.

Audubon: No, posad'te se! Kapku anýzovky?

Dupont: Bylo by zdvořilejší počkat na ostatní.

Audubon: Ano, budou tu každou chvíli ...

(Natáhnou uši.)

Ještě ne ...

(Zvonek.)

Ano ...

Dohromady: Tady je máme...

(Robert uvede generály Lavesta a Juilleta.)

3. scéna

Audubon, Dupont, Laveste, Juillet

Audubon: Drazí přátelé! ... Taková přesnost!

Dupont: *(Uraženě.)*

To jsem přišel já přišel moc brzo?

Lavest: Ale ne, to my máme zpoždění! ...

Audubon: Poslyšte, můj dobrý Duponte, nebuďte tak nedůtklivý!

Dupont: Jmenuji se Dupont d'Isigny.

(Zvýrazní obě „d“.)

Laveste: Lenver de Laveste, těší mě.

Juillet: Juillet! Poklona.

(Stisky rukou.)

Audubon: Tak už jsme všichni! Můžeme tedy posvačit. Posad'te se přeci! ...

(Všichni se posadí.)

Každý, kam se mu zlíbí, že. Žádné manýry! ...

Juillet: Hmmm! Všechno samé dobroty.

Audubon: Ano, máti přece jenom upekla koláč. Ale dalo mně to práci, abych ji přesvědčil. Představte si, že na mě byla moc nazlobená. Nachytala mě totiž při pití pastisu ...

(Hrdě se směje.)

Takový jsem rošťák.

Laveste: No to se přeci nedělá.

(K Julietovi, šeptem.)

To je ale hlupák.

Juliet: *(Stejně.)*

Hm, musí mít taky nějaké dobré stránky.

(Nahlas.)

Svolal jste nás proto, abyste nám oznámil velkou novinu, drahý Audubone. Je snad příliš brzy na její sdělení?

Audubon: No, posvačme nejdřív.

Dupont: Ale my hoříme zvědavostí!

Laveste: A hele! Vy říkáte „hoříme“, já říkám „dusíme se“!

Dupont: Cože, dusíme se?

Laveste: Já říkám: dusíme se zvědavostí.

Juliet: No, to je legrační, já zase říkám: pečeme se zvědavostí.

Audubon: Nuže, „hoříme“, to je na ohni, „pečeme“, to je v troubě a „dusíme se“, to je na vodě.

Dupont: *(Omráčen, bokem.)*

Vůbec mu nerozumím! Je to idiot!

Juliet: Nicméně, můj drahý Audubone, hryžu se zvědavostí.

Laveste: Aha, a teď se hryžete!

Juliet: Přísámbůh, z téhle kuchyňské diskuze jsem dostal hlad.

Audubon: Poslyšte, předtím než přistoupíme k činu, si můžeme přeci společně popovídat! Tak málo se vidíme! Využijme našeho setkání k tomu, abychom se lépe poznali! A pak, dnes je to poprvé, co se schází generální štáb. Na úvod bychom si měli všichni začít říkat křestním jménem, bude to příjemnější.

(K Lavestovi.)

Jaké je to vaše?

Laveste: Michel.

Audubon: O, to je půvabné!

- Laveste: *(Skromně.)*
Sv. Michal je patron bojovníků.
- Audubon: Ano, to jediné mu vadí na kráse, ale jinak je to půvabné jméno.
(K Juilletovi.)
A vaše jméno, vážený?
- Juillet: *(Pochmurně.)*
Filip!
(Všichni se zvednou.)
- Všichni: Čest nešťastnému odvážlivci.
(Posadí se.)
- Laveste: *(Nostalgicky.)*
Ach, pryč jsou ty časy, kdy mohl mít člověk sedm generálských hvězdiček, a nehrozilo mu, že by mohl skončit ve vězení!
- Juillet: Ano, my máme hvězdy na príděl a přitom, každá milenecká dvojice jich má nad hlavou velice.
- Všichni: O, to je vznešené!
Taková rozkošná slova!
Takový básník!
- Juillet: Ach, to nic není. Už šest let překládám příručku Vyšší vojenské přípravy do alexandrinů, takže ...
- Audubone: Můj drahý Filipe, když řeknu, že jste jako list, co poletuje za tónů lyry, vyjádřím tím, myslím, obecný názor...
(Směje se.)
- Všichni: Znamenité!
Pěkně řečeno.
Jak oduševnělé.
- Audubon: To je od vás moc pěkné.
(K Dupontovi.)
A vy, drahý Duponte d'Isigny, jak zní vaše křestní jméno?
- Dupont: Hmm! ... moje jméno se mi vůbec nelíbí ... Jmenuji se Goerge, čili Jiří
- Laveste: Jé! Svatý Jiří a draci ...
- Juillet: A Boží muka svatého Jiří! ...
- Audubon: To máte ale podřízených! ...

Dupont: Mně to nestačí. Jsem hrozně pyšný! Vidíte, nic nepředstírám.
(*Směje se.*)
V tom spočívá moje kouzlo. Víte, jednou jsem měl bláznivou myšlenku. Chtěl jsem, aby mi ostatní říkali: Bože.
(*Všeobecné ticho. Odstup, opovržení, rozpaky.*)

Audubon: Poslyšte, Duponte ...

Laveste: Nejdete na to příliš z vostra! ...

Juillet: No, nejsme přeci řezníci.

Dupont: (*Uraženě.*)
Dobrá, už vám nic neřeknu.

Audubon: No tak, no, nebudeme se přece hádat.
(*Nechá kolovat sušenky.*)
Posvačme raději.
(*Přežykování; naplňování sklenic.*)
Trochu anýzovky, Micheli? Anýzovku, Georgi!

Laveste a Juillet: Rád.
S potěšením.

Audubon: No tak, Duponte d'Isigny, napijte se s námi a nemračte se.

Dupont: (*Trucovně.*)
Já se nemračím. Já trucuji.

Juillet: No tak, rozveselme se. Zním jednu hádanku.
(*K Audubonovi.*)
Můžu ji říct?

Audubon: Hodí se alespoň?

Juillet: No, samozřejmě.
(*Směje se.*)
Ale dá vám zabrat!

Laveste: Sem s ní, rychle.

Juillet: Teď jsem v rozpacích. To je směšné.

Všichni: Ale ano, řekněte nám ji.
No tak, povídejte.
Tak to rozbalte!

Juillet: Dobrá. Musíte najít slovo skládající se z pěti písmen – nazačátku je H, uprostřed V a na konci O.
(Ledové ticho.)
Och! ... taková ostuda ...

Audubon: Ehm ... můj drahý ... jste básník, to uzvávám, ale i pro umělce existují určité meze.

Juillet: *(Vehementně.)*
Já věděl, že ji nemám říkat. Bylo jasné, že se vám nebude líbit. Správná odpověď je Havro a jméno připomíná vítězství generála Joffreho v bitvě u tohoto města.

Laveste: Aha, no to je výtečné!
(Dupont je bledý, ústa dokořán.)

Audubon: Pozoruhodné, můj starý příteli. Pozoruhodné! A tak vkusné. Dejte si ještě anýzovku, máte prázdnou sklenici.

Juillet: Děkuji.
(Pije.)

Audubon: *(K ostatním.)*
Ještě sušenky? Trochu pastisu? Georgi? Ne? Micheli? Opravdu?

Všichni: Už ne.
Děkuji.
Jsme nasyceni.

Audubon: *(Položí ubrousek a odsune židli.)*
Nuže, teď, když jsme se dostatečně posílili, můžeme začít debatovat o vážných věcech.

Juillet: No, konečně.

Laveste: Umíral jsem zvědavostí.

Dupont: Vida! Vy jste umíral?

Juillet: On umíral! To je vtipné.

Audubon: Tedy.
(Ticho. Audubon se soustředí.)

Před chvílí odtud odešel Leon Plantin.

Dupont: *(Suše.)*

Stýkáte se s podivnými lidmi.

Audubon: Věřte mi, že já je nevyhledávám. Nicméně, nemůžeme zapřít, že Plantin je nynějším předsedou vlády.

Juillet: Pcha, není jím napořád.

Audubon: Zastávám stejný názor. Zvláště potom, co mi zrovna navrhl.

(Ušklibne se.)

Jeho hvězda nebude zářit nadlouho. Zkrátka, Leon Plantin chce válku.

(Všichni se zvednou.)

Všichni: Ale to je šílenství!

Audubon: To tedy je.

Dupont: No ještě že jsme už dosvačili.

Laveste: To je pravda. Zpráva podobného charakteru člověku hned zkazí chuť. A řekl vám proč?

Audubon: Copak ho neznáte? Vykládal mně historky, že by z nich jeden usnul ve stoje. Když to shrnu, myslím, že ocelářské zboží se špatně prodává.

Laveste: No to je teda idiotské, stačí přece prodávat něco jiného ...

Audubon: Zbytek se prodává taky špatně.

Juillet: Tak to je síla. Poslyšte, my si vždycky všechno odskáčeme. Pěkně si to ten váš Plantin narýsoval.

Audubon: Hm, myslím, že rýsovací potřeby se prodávají stejně špatně jako vše ostatní.

Laveste: Och, to je velmi nepříjemné. Poslyšte, nic neudělá v armádě větší nepořádek než válka.

Juillet: Možná bychom ji mohli udělat krátkou.

Audubon: To by se Plantinovi nelíbilo. A pak, krátká válka ... Vyhla by se jí zase spousta namyšlených mladíků, kteří by pak zabrali naše místa ... Ne, když už musí být, tak ať je to pořádná válka. Snažil jsem se mu domluvit, to mi věřte.

Dupont: To přece nemůžeme přijmout. Vzchopte se, Wilson. Musíme Plantina přesvědčit. Zavolejte mu.

Audubon: Není proč. Je rozhodnut. Jestli vám mohu poradit, raději si s ním nic nezačínajte. Jinak vám zamotá hlavu svými absolutně mlhavými ekonomickými teoriemi ... Já jsem z nich úplný jelen.

Juillet: Já nesouhlasím. Válka nebude.

Laveste: Válka nebude ...

Dupont: Jsem s vámi, válka nebude.

Audubon: *(Zvedne se.)*
Pánové, je to rozkaz.
(Smrtné ticho.)

Juillet: Kryjete nás?

Audubon: Samozřejmě.

Laveste: V tom případě, dobrá.
(Schválení.)
Je to ale pěkně hloupé. Nalijte mi ještě trochu anýzovky, úplně to se mnou otřásl.

Audubon: Mám ještě něco lepšího.
(Tajemně.)
Pastis.
(Zvedne se a jde pro něj.)

Juillet: Hm! Dobrý nápad!

Dupont: Můj drahý Wilsoně, vypadá to, že děláte pokroky.
(Ušklibne se.)
Ještě jednu nebo dvě války a bude z vás opravdový voják.

Audubon: Nebuďte pořád tak jízlivý!
(Nalévá pastis.)
Kolik vody? Stačí?
(Ostatní ho zastaví, když je zapotřebí. Audubon se obslouží a posadí se.)
Pánové, mám k vám jednu prosbu. Nemluvte o tom s mojí matkou.

Juillet: O válce? Samozřejmě, že ne!

Audubon: Ne, o válce můžete, stejně s ní o tom budu mluvit. Ale neříkejte jí nic o pastisu.
(V rozpacích.)
Zakazuje mi ho pít.
(Lišácky.)
Ale já si ho nalévám v tajnosti. Jsem opravdový rošťák, na to se spolehněte.

Dupont: *(Bokem.)*

Mýlil jsem se, je to úplný idiot.

Laveste: Řekněte mi, máte vše promyšleno?

Audubon: Ehm ... detaily, že, jsou přece vaší záležitostí ... dívejme se na to grosso modo... Jedna otázka se však nabízí okamžitě: Na co se můžeme spolehnout?

Juillet: Jak, na co?

Audubon: No na co, na jakou účast, a tak podobně. Kolik divizí je připravených? Třeba ve vaší armádě, Duponte?

Dupont: Hm ... Víte, počet divizí, ten je vlastně dost pružný ... u nás ... hm... bych měl mít mezi dvěma až devíti divizemi. Teď v době dovolených, závodu Tour de France, a tak vůbec, to bude horko těžko dělat dvanáct tisíc mužů.

Audubon: Každá?

Dupont: Ach ne! Všechny dohromady!

Audubon: Ajajaj, to není moc. I když ... do té doby se může situace ještě zlepšit.

Dupont: Jak, do té doby? Do kdy vlastně?

Audubon: Ach, to já nevím, to záleží koneckonců na vás. Generální štáb jste vy, ne? Každopádně Platin ji chce co nejdřív.

Laveste: Jestlipak jsou připraveny plakáty?

Juillet: Jaké plakáty?

Laveste: Plakáty Všeobecné mobilizace.

Audubon: Opravdu! Plakáty! Ještě tohle! No, to je ubíjející! To se budeme muset zadlužit.

Dupont: Plakáty jsou nezbytné.

Audubon: Na druhou stranu, plakáty pomohou doplnit účast.

Laveste: To ano, ale vždycky to budou jenom amatéři. Ach, jak je ta válka otravná. Podejte mi pastis.

Audubon: *(K Lavestovi.)*

A vy, Laveste, co máte v tuto chvíli k dispozici?

Laveste: To není důležité, já si vždycky poradím. Víte, že letadla jsou obvykle druhořadá.

Audubon: Také si myslím. Ať si říká, kdo chce, co chce, pěchota je, bože můj, setsakramentsky důležitá! Ale co to říkám!

(Uchopí láhev.)

Ještě jednu rundu, přátelé?

(Odpovědi se různí.)

(K Julietovi.)

A vy, Juliete, jak to vypadá s vašimi tanky?

Juliet: S mými tanky?

(Uštěpačně se zachechtá.)

Těm se vede dobře, děkuji za optání! Jsou pořád ve stejném stavu. Všechny rezavé.

Audubon: Jak to myslíte? To jsou pořád ty samé?

Juliet: Ano, ty, co jsme je posbírali na plážích v Normandii ve čtyřicátém pátém. Samozřejmě, že existují nové prototypy. Každopádně v tuto chvíli nevlastníme jediný tank, který by mohl odolat protitankové obraně. Takže nemá cenu o jejich užití ani přemýšlet. ... Hlavně žádné útraty navíc. Podíváme se na to s konstruktéry, rozhodnutí bude na nich.

Audubon: *(Optimisticky.)*

Takže, celkem vzato, nerýsuje se to hůř než obvykle?

Dupont: Zajisté! Řekl bych dokonce, že se to rýsuje stejně dobře jako obvykle.

Audubon: Ostatně, základem všeho je výcvik, že? Válku stejně nakonec rozhodne pěchota. A bohudík, francouzské rotmistry nám může závidět celý vojenský svět.

(Mne si ruce.)

Nyní bychom se, poté, co jsme rozebrali podstatu problému, měli zaměřit na detaily. Vzhledem k veřejnosti se budeme nacházet v delikátní situaci ... válčilo se už tolikrát, hrozí, že si lidé nebudou války všimnout. Musíme najít originální způsob prezentace, něco nového ... Zkrátka propaganda je důležitá.

Juliet: Pokud jde o tohle, můžeme se spolehnout na novináře, ti nás podpoří vždycky. Doposud nám zajistili ty největší nadpisy. Vlastně se jim to hodí, protože toho nemusí potom tolik napsat.

Audubon: Jistě, jistě. Ale nezapomeňme také na to, že noviny nikdo nečte. Stejně se v nich jenom lže. Ne, když říkám propaganda, nemyslím tím noviny, ale placenou reklamu. Aby se lidé začali zajímat ... Určitě musíme v tomto ohledu něco podniknout.

Dupont: Jedna věc zůstává každopádně prvořadá a doufám, že se mnou budete souhlasit: domnívám se, že bychom měli získat absolutní podporu arcibiskupa.

Laveste: To jste se, myslím, strefil do černého.

Juliet: Ano, to je podstatné.

Dupont: Že ano. Arcibiskup má jako jediný ještě nějakou váhu; má hodně peněz, víc než ostatní, nikdo o něm nemůže říct, že by se zaprodal. To mu dodává v očích veřejnosti samozřejmě velkou autoritu. Věřte mi, neválčím poprvé; pokud bude arcibiskup na naší straně, máme vyhráno.

Laveste: Možná bychom ho mohli poprosit, aby přišel? Znáte se s ním dobře?

Audubon: *(Podívá se na hodinky.)*

Chvíli strpení, pánové, už jsem ho povolal. Ale měl ještě nějaké pochůzky. Pěkně hloupé ... Představte si, že v okolí chrámu Saint-Sulpice nejsou teď k sehnání fialové ponožky. Mládež ze Saint-Germain-des-Prés je všechny skoupila ... A ubohý Roland musel běžet až do Versailles! Už by tu měl být ... Podle mých prognóz má pět minut zpoždění.

(Zvedne se a jde ke dveřím.)

Dupont: *(Bokem)*

Je sice idiot, ale svoji práci dělá dobře!

Laveste: *(K Juilletovi.)*

Co si o tom myslíte?

Juillet: *(Ukáže na Audubona.)*

Pokud mě kryje, je mi to jedno.

Dupont: Taková je válka, že, to se nás netýká.

Laveste: Přeci jenom, válčit to dnes znamená riskovat. Vzpomeňte si na toho ubohého zrádce Rommela, kterého donutili k sebevraždě.

Juillet: No jistě, je to hloupost, ale přinutíte toho blbce Plantina, aby uvažoval.

Laveste: S tím nic nenaděláme, civilové představovali odjakživa pro armádu zkázu.

Dupont: Musíme si přiznat, že tentokrát Plantin hodně riskuje.

Juillet: No to mě podržte, to se mu to riskuje, když riskuje životy jiných!

Laveste: To je jedno. Zkrátka nemáme štěstí!

Juillet: Stále věřím tomu, že nás z toho Audubon dostane. Každopádně, můj drahý Duponte, ten nápad s arcibiskupem je šikovný.

Dupont: Děkuji vám, ale jmenuji se Dupont d'Isigny.

Laveste: Šikovné to je určitě. Ale pořád musím myslet na Rommela. Je to jako chronická nemoc. Tehdy mě to velmi zasáhlo.

Dupont: Ale vy máte úplné trauma! Poslyšte, měl byste zajít za mým lékařem, je vynikající. Zbavil komplexů natotata.

Audubon: *(Vrátí se.)*

Měl by tu být každou chvíli.

(K Dupontovi.)

Drahý příteli, vy, takový voják a byl jste zakomplexovaný?

Dupont: Hrozně. Představte si, že se ze mě stával úplný neurastenik. Je to hloupé, ale člověk se nechá ovlivnit okolím. Vytrpěl jsem si hodně kvůli homosexualitě.

Audubon: Ano? To vás trápilo? Co tím chcete říct?

Dupont: Tedy, styděl jsem se; červenal jsem se na ulici při pohledu na kluky instalatéry ... ano, vždycky na instalatéry. Proč, hrome? Zkuste pochopit duši válečníka ... Podobalo se to neřešitelné rovnici. Nicméně můj lékař došel zdárně až na její konec a od toho dne jsem úplně vyléčený.

Juillet: Tím líp!

Dupont: Ano, už se vůbec nestydím za to, že jsem homosexuál. Případá mi to naprosto normální.
(Hlasité zvonění.)

Laveste: Někdo zvonil!

Audubon: Děkuji! To je bezpochyby Roland! Jdu se podívat.
(Vzdálí se.)

Juillet: Zvuk jejich zvonku má v sobě něco uklidňujícího.
(Hlas Audubona, který nadává Robertovi.)

Audubonův hlas: Imbecile jeden, teď na to není ta pravá chvíle!
(Vrátí se.)

To si jenom ten kretén Robert nastavoval budík.

Laveste: Takový divný nápad.
(Bokem.)

V tomto domě jsou idioti zřejmě všichni.
(Je slyšet silné bouchání na dveře.)

Robertův hlas: Jdu tam, šéfe.

Audubon: Tentokrát se už nebudu obtěžovat.

4. scéna Předešlí, vstoupí Mgr. Roland Tapecul

Roland: Ten tvůj pucflek je úplný blbec!

Audubon: Rolande! ... Dovol mi, abych ti představil hlavní velitelství. Generál Lenvers de Laveste, generál Juillet, generál d'Isigny.

Dupont: Generál Dupont d'Isigny, jestli vám to nevadí ...

Audubon: Generál Dupont d'Isigny, promiňte, drahý příteli ... nebo přesněji Philippe Dupont d'Isigny.

Juillet: Ale ne, to já jsem Philippe.

Všichni se zvednou: Čest nešťastnému odvážlivci.

Audubon: *(Naváže.)*

A zde Monseigneur Roland Tapecul.

Roland: *(odpoví a la Texas)*

Říkejte mi Rolande, přátelé.

(Posadí se.)

Co pijete?

Audubon: Pastis ...

Roland: Skvělé! Dám si taky.

(Audubon ho obslouží.)

Audubon: Kdo si dá ještě? No tak, každý pátek není svátek!

(Napřáhne se několik rukou.)

Roland: *(Pije.)*

Hm! Přesně to jsem potřeboval. Hrůza, jak jsou ty Versailles daleko.

Juillet: Monseigneure! Ale když se to vezme autem!

Roland: Ale žádný Monseigneure, prosím vás! Rolande. Tedy autem, to ano, ale šofér našeho arcibiskupství řídí jako stará bačkora.

Laveste: Co máte za auto?

Roland: Ale, Talbota, velkou mašinu ... já bych raději malého citroena, ale moje biskupská berla by se do menšího auta nevešla. Víte, my ostatní bereme to, co nám nabídnou.

Juillet: V Talbotu by to mělo odsýpat do Versailles dost rychle.

Roland: Vždyť vám říkám, že můj šofér je ubožák. Vozí jenom řádové sestry. Zastaví před každou stařenou, která přechází silnici.

Dupont: Ať už je příčina jakákoliv, teď jste tady a můžeme tedy vážně pohovořit.

Audubon: Ano. Požádal jsem tě, abys přišel. Máme tady s pány takovou ... ehm ... takovou drobnou záležitost a rádi bychom znali tvůj názor.

Roland: Ale to mně přisuzujete příliš velkou důležitost, děti ... Můžete se přeci obejít bez mého názoru? ...

Audubon: Přesněji řečeno, potřebujeme tvůj souhlas. Nechodme kolem horké kaše ... Leon Plantin chce válku.

Roland: Ano, jistě, to ví každý. Je to jeho mánie.

Audubon: Ale on ji chce doopravdy a hned teď. A samozřejmě všechnu práci nechal na mně.

Roland: Příteli, je mi tě upřímně líto ...

Audubon: Jenomže já chci vyváznout s čistým štítem, chci si do karet přimíchat i nějaká esa. Proto jsem tě požádal, abys přišel. Zkrátka řečeno, jaký je postoj Pia?...

Juillet: Pí si stojí 3,1416 jako obvykle ... O, promiňte, vzpomínka na školu.

Roland: Papežův postoj? Tedy, postoj církve? Velmi jasný, jako vždy. Složení problému je následující. Na jedné straně leží dobro, na druhé straně zlo.

Dupont: Skutečně, to jste opět výborně vystihl.

Roland: Naše teze zní: dobro musí zvítězit.

Laveste: Samozřejmě.

Juillet: Ano, to je patrné.

Audubon: Drahý příteli, to řeší náš problém.
(Ticho.)
Hm. Ale ... jak to dobro poznáme?

Roland: Přeci podle toho, že vítězí!

Juillet: *(Nadšen.)*
O, to je vznešené.

Roland: Ale pozor!
(Napije se.)
Zkušenost ukazuje, že je třeba odlišovat vítězství zdánlivé od vítězství skutečného.

Laveste: *(Zklamaně.)*
Tady se nám ... znovu objevuje problém ... Jak se tyto dvě kategorie vítězství poznají?

Roland: Po čuchu.

Audubon: Pardon?

Roland: Je to otázka nosu. Lze to vycítit. Ve větru.

Audubon: Tedy, to zní dost hazardně.

Roland: Pět nebo šest roků lze považovat za dostatečnou inkubační dobu k odhalení skutečného vítěze. I kdyby se člověk předtím zmýlil, tak se v tu chvíli může vymluvit na to, že se situace už změnila.

Audubon: Abychom to shrnuli, co si o tom pomyslí papež?

Roland: Řeknu vám jedno: udělejte si tu vaši válku a dobře to dopadne... Ať se děje cokoli, na začátku máte moji podporu. Skončí-li celá záležitost nezdarem, budu se od ní distancovat. Proč ne? Nechci přijít o kardinálský klobouk. Církev nezodpovídá za lidské chyby.

Audubon: Rolande, jsi skutečný kamarád. Přesně to jsem od tebe čekal.

Roland: No tak, no, žádné rozněžňování. Dej mi napít, hrbáči.

Audubon: Poslouchej, takhle mi neříkej! Chvilí jsi příjemný jako mílius a minutu po tom mně nadáváš.

Roland: Ale ne, hrbáči. To je v mém oboru naprosto regulérní, neměl sis mě sem zvat.

Audubon: Pryč s kněžstvem!

Roland: *(Směje se)*
No tedy, takový vypatlanec.

Dupont: *(Bokem.)*
Ve skutečnosti je mi ho vlastně líto.

Roland: Měl bys raději myslet na válku, místo aby ses zesměšňoval. Předpokládám, že budete muset promyslet pár detailů. Jak to vypadá?

Audubon: Jak vypadá co?

Roland: No tak, všechno ... ten druhý Úřad už neexistuje?

Audubon: Už se tak nejmenuje. Ostatně, tuhle záležitost řídí Laveste, bude ti moci hned odpovědět.

Roland: *(K Lavestovi.)*
Tak tedy? Ve vašem sektoru?

Laveste: Ále, klid, velký klid; neplaší se to.

Roland: No tak, určitě něco víte! Co nám můžete prozradit?

Laveste: Drobnosti. Víte třeba, že admirál Floraline je paroháč?

Audubon: Laveste! Co kdyby přišla matka ... Vyjadřujte se trochu jemněji...

Laveste: Promiňte ... Jsem zvyklý na technickou terminologii ... ale přiznejte sám, že je to veselé.

Roland: To ano! Takže ... Floraline ... To je skutečně zábavné ... Obvykle to byl on, kdo nasazoval parohy druhým. Ale mluvte dál, vzhledem k množství vašich lidí toho musíte vědět přeci mnohem víc. Jestlipak je pravda, že s Molletonovou dcerou spí Plantin?

Laveste: Ano, ale to je arciznámé. Vyšlo to dokonce v časopise „Odposlechy“.

Roland: Máte báječné zaměstnání. Člověk se může dozvědět tolik tajností...

Laveste: Vy máte, že ano, také určité možnosti.

Roland: Zpověď, není to samé ... k nám se chodí lidé vypovídat schválně... nemá to kouzlo zakázaného ovoce. Ale řekněte, víc už nevíte? A Bragoton? Co se přesně stalo v té jeho nemravné příhodě?

Laveste: Nevím. Víte, dělám svoji práci co nejdiskrétněji ... trochu mně vadí poslouchat pořád za dveřmi.

Roland: Chápu, ale je to tak zábavné. Tak neškodné.

Laveste: *(Trucovně.)*
Zábavné by to bylo, kdybych to dělal já sám – ale ke mně se novinky dostanou vždy prostřednictvím nastrčených osob.

Audubon: Hm ... přátelé, myslím, že se trochu vzdalujeme od našeho hlavního tématu.

Roland: No tak, nečervenej se, drobkú.

Audubon: Poslyš, Rolande!

Dupont: Ale Roland jen tak žertuje, Audubone.
(Bokem.)
Taková ubohost!

Audubon: Ale ne, nežertuje. Já ho znám, vždycky mě trápil. Byl takový už ve škole. Je to zlomyslný člověk.

Juillet: No tak, napijme se trochu pastisu a nehádejme se. Obejměte se a tím to končí.

Audubon: Tak to tedy ne! Toho já objímat nebudu!

Roland: Takhle trucovat ... No tak, rýpáčku, pojd' mě obejmout.

Audubon: *(Trucovně, ohrnutý pysk.)*
Ne.
(Zvedne se a mlčky jde se skloněnou hlavou k Rolandovi.)

Roland: Už o tom nemluvme.
(Obejme ho.)
No tak, hrbáči.
(Audubon něco nesrozumitelně zamumlá.)
Cože?

Audubon: *(Znovu stejně.)*

Roland: *(Zhrozeně.)*
O! ... O! ... No to se ti tedy povedlo, Audubone!

Audubon: *(Lehce uspokojený.)*

Já tě naučím.

Juillet: Co řekl?

Roland: O! Sprosták! Řekl: Běž se bodnout!

Dupont: Ehm! ... To je dost dobré! ...

Laveste: To je ... To se dá vzít...

Audubon: A! Kyš, kyš ...

Roland: Vy jste tedy pěkné čuně. Kdybych se přestal ovládat...

Audubon: Ovládni se! ... Mohla by přijít matka.

(Narovná se.)

Myslím že potřebujeme malou přestávku, mám dojem, že už nedáváte dostatečně pozor... Shrňme to: jsi na naší straně?

Roland: Poslouchej, příteli, na to už jsem odpověděl. My stojíme na vaší straně vždycky. Taková otázka!

Audubon: V tom případě je všechno snadnější. Od zítřka můžeme začít pracovat na podrobnostech ...

Juillet: Pánové, je třeba vyřešit jednu základní věc.

(Uhodí pěstí do stolu.)

Všichni, pobouřeně: Cože?

Fuj, to jsem se lekl.

Co se děje, Juillete?

Juillet: Kdo nám bude dělat patrona?

Laveste: Aha!

Dupont: No ano! To je problém!

Roland: To bude složité!

(Počítá na prstech.)

Svatá Odilla?

Dupont: Ne, svatá Odilla, to je zastaralé.

Roland: Svatá Johanka z Arku?

Laveste: O ne, svatá Johanka, to je už provařené.

Roland: No tak ... třeba ... svatý Vavřinec?

Juillet: Svatý Vavřinec? No tak ten je úplně propečený.

Audubon: Svatá matko! Mám to! Přátelé, to je báječné!

Všichni dohromady: Kdo?
Co?
Tak kdo?

Audubon: *(Zvedne se.)*
Svatý Filip!

Všichni: *(Zvednou se.)*
Čest nešťastnému odvážlivci!

Roland: Svatý Filip? Hm ... tedy ... to zní dobře, ale čímžpak se vlastně proslavil?

Dupont: No tak! Rolande! Vzpomeňte si!

Roland: *(Netrpělivě.)*
Já vím, já vím, ale ten druhý, ten pravý?

Juillet: *(Recituje.)*
Především jsou dohromady tři. Svatý Filip, apoštol, který se narodil v Betsaidě, kázal v Frýgii a protože byl proti kultu hadů, zemřel v osmdesátém roce pověšen za nohy a ukřižován. Slavil se 1. května, předtím než byl tento den určen politováníhodné instituci státního svátku, které se všichni musíme podřídit. Pak je svatý Filip, heraklejský biskup, odsouzen knězem Severem a diakrem Hermesem k upálení v Andrinopoli roku 304, 22. října. Nakonec zbývá svatý Filip, diakón, který, narozen v Césarii, pokřtil kleštěnce Candace, kázal v Samarii a zemřel v roce 70 před Kristem. Poznamenejte si, že se slaví 6. června.

Leon: 6. června? To je znamení! Co se to vlastně stalo 6. června?
(Soustředěně hledá a nachází.)

A, to je hloupé. Spletl jsem si to s nocí 4. srpna.

Roland: *(K Julietovi.)*

Vy jste tedy popleta! Kterého si vezmeme?

Dupont: Heraklejského biskupa; upálili ho, byl zkoušen ohněm. Uděláme z něj patrona plamenometců.

Audubon: Výborně, Juliete. Nechám vám udělit Nišama Iftikara.

Juillet: Ne... Děkuji, mám už těchto vyznamenání jedenáct ... Víte, co by mi udělalo největší radost ... Ne že bych tomu tak věřil, ale přece jenom. Mohl byste nám požehnat, Rolande?

Roland: Poslyšte ... Rád bych, ale není tady na to dost lidí. Co kdybychom se šli raději napít k „Biskupské berli“? Je to takový malý bar, patří k chrámu Saint-Sulpice, vždycky se tam scházíme po velké paradě.

Audubon: Ne, ne, tady ... Požehnání a Robert to vyfotí.

(Volá ho.)

Roberte!

Robert: *(Přichází.)*

Ano, už jsm tady.

5. scéna Předešlí, Robert

Audubon: Roberte, přines, co je zapotřebí. Budeme se fotit.

Robert: Dobře, šéfe.

(Odejde a vrátí se s věcmi.)

Audubon: *(Zavolá.)*

Přines nástroje!

(K ostatním.)

Pojďte blíž, postavíme se tady.

(Robert přinese harmonium.)

Pojďme, jako v božských hudebnících z Cranachu.

Laveste: Mohl bych hrát na trubku. Hraju na ni moc dobře! ...

Audubon: Ne, ne, budeme zpívat sborově.

(Usadí se a předehrává - Robert se vrátí, rozestaví reflektory a přístroje – všichni zaujmou slušivé pózy.)

Jedem! Raz, dva, tři!

Sbor: Zachraňte, zachraňte Evropu,
Ve jménu Sacré-Coeur!

(Blesk.)

Robert: Výborně! Ještě jednou.

Sbor: Zachraňte, zachraňte Evropu,
Ve jménu Sacré-Coeur!

Dupont: *(V extázi.)*

Ach, ta hudba! Ta člověka dokáže povznést!

(Objeví se Audubonova matka – všichni okamžitě ztichnou.)

6. scéna
Předešlí, Madam de la Petardiére

- Matka: Vypadá to, že se naše malá třída dobře baví!
(K synovi.)
Představ mně svoje kamarády, Audubone.
- Audubon: Ano, máti.
(Představuje.)
Rolanda znáte. To je Georges, Michel a Philippe.
- Všichni: Dobrý den, madam.
(Jeden po druhém zdvořile políbí matčinu ruku.)
- Matka: Můj koláč vám chutnal?
- Dupont: O, ano, madam.
- Roland: Byl provotřítní.
- Laveste: Výborný.
- Juillet: Skvělý, opravdu skvělý.
- Matka: Jen se bavte dál, děti. Co jste vlastně dělali?
- Audubon: No, ehm ... my jsme ... muzicírovali, máti.
- Roland: Promiňte, madam.
(K Audubonovi.)
Už budu muset jít...
- Dupont: Ano, já také.
- Laveste: Budu už také muset jít, žena je doma sama a hlídá tatínka...
- Juillet: Doprovodím vás. Musím být v šest hodin u Vítězného oblouku.
- Audubon: O! Všichni odcházíte?
- Matka: Doufám, že to není kvůli mně?
(Takovým tónem, že cítíme, že v to naopak doufá.)
- Všichni: *(Protestují.)*

Rozhodně ne.
Ale ne.
No tak, madam.
Určitě ne...

(Přistoupí k ní a každý se s ní zdvořile a rozpačtě rozloučí. Pak veseleji přistoupí k Audubonovi. Roland, jako poslední, dá Audubonovi herdu do zad.)

Roland: Tak, hrbáči, na brzkou shledanou.

(Matka svraští čelo, všichni odejdou.)

Audubon: Roberte! Otevři pánům!

(Odejde a za chvíli se vrátí. Matka přičichla ke sklenicím.)

7. scéna Audubon, Matka

Matka: Tak na co jste si hráli?

Audubon: Ale, hráli jsme hry, povídali si.

Matka: Audubone, zase jste měl pálenku!

Audubon: Matko, přísahám, že ne!

Matka: Je cítit z vaší sklenice.

Audubon: Ale já jsem ji nepil. Já jsem vůbec nic nepil.

Matka: Nevěřím vám ani slovo, ale nechme to být. Není divu, že se necháte strhnout ve společnosti takových darebáků, jako je třeba ten Roland.

Audubon: Je to spolužák, máti...

Matka: Poškozuje dobrou reputaci gymnázia. Dříve mívalo větší lesk ... Zakazuji vám, abyste se s tím chlapcem znovu viděl. Může vám jedině uškodit.

Audubon: Ale ... moje povolání vyžaduje, abych udržoval jisté známosti ...

Matka: Jako ten odporný Plantin! Nechápu, co na takových lidech vidíte.

Audubon: Ale máti...

Matka: Vsadím se, že jste si znovu hráli na válku!

(Audubon skloní hlavu.)

To jsem si mohla myslet. Kdo měl tak pěkný nápad?

Audubon: To Plantin, máti. A všichni souhlasili.

Matka: Samozřejmě. Takový nevychovanec, ten váš Plantin. A s kým tu vaši válku povedete?

Audubon: S kým?
(*Uvědomí si.*)
S kým! Proboha! To je pravda!

Matka: (*Polekaně vykřikne.*)
Och! Audubone! Jste úplně bez sebe!
(*Neposlouchá ji a míří k telefonu.*)
Však ještě uvidíte, synu!
(*Odejde.*)

8. scéna Audubon (sám)

Audubon: Haló! Haló!
(*Zavěsí a znovu vytočí číslo.*)

Haló! Kruci! Kruci! Haló! Haló! Leona Plantina, prosím! To je osobní záležitost... Generál Audubon James Wilson de la Petardière Frenouillou... Ano, je to osobní, vždyť vám to říkám! Zatraceně, předáte mi toho Plantina... Ano... Plantin... Jak? To je mně jasné, že nejste papež, když žádám Kancelář předsedy vlády ... Cože? Rakve? Vy prodáváte rakve? Jaké to máte vlastně telefonní číslo?

(*Ticho.*)

A, sakra!

(*Zavěsí. Bručí.*)

Jsem moc nervózní. Tak znovu ...

(*Vytáčí pomalu.*)

E ... L ... Y ... nula...nula... jedna... devět ... Haló? Elysejský palác nula nula 19. Uf. Tady generál Audubon James Wilson de la Petardière. Haló? ... De la Petardière Frenouillou? No jistě, přece mně nebudete tvrdit, že existuje ještě nějaký jiný ... Haló ... Spojte mě s Leonem Plantinem ... předsedou vlády ... Cože? ... Už není předsedou vlády? ... Ach, to byl vtip? ... Tak to byl, můj příteli, pěkně hloupý vtip ... Haló? ... Plantin? Ano ... Tady Audubon ... Ano... Příteli, na něco jsme zapomněli ... S kým? S kým budeme válčit? ... cože? Já vám nekladu směšné otázky, já se vás ptám na podstatnou věc ... Že jsme na to měli myslet dřív? Poslouchejte, naše věc je válčit a ne vybírat protivníka, připadá mi, že se vás to týká ... Ministerstvo zahraničních věcí vedete přece vy ... Že na to kašlete, aha, tak já taky... Dobrá. Musíme to hned vyřešit ... Zítra ráno? Dobrá ... a pak, předvolejte Korkilofa, Jacksona a Ching-Ping-Tinga ... v deset hodin ... dobrá ... na shledanou...

(*Zavěsí.*)

Olala! ... samé problémy ... a matka bude trucovat celý večer ... takové povolání ... až přijde den, kdy na světě zbydou jenom samí vojáci, bude přece jenom větší klid ... a nebude už žádná válka ...

(Volá.)

Máti! ... Máti!...

(Za stálého volání odejde.)

Opona

II. Akt

Za oponou zasedací místnost u Plantina. Před oponou stůl, židle, telefon, sedí u něj Plantinova sekretářka Francina. Robert, Audubonův sluha, sedí na stole a přejíždí ji prsty po výstřihu.

1. scéna

Francina, Robert

Francina: Můžete si říkat, co chcete, ale Luise Mariana mi neznechutíte.

Robert: Já vám ho nechci znechutit. Je mně úplně ukradený.

Francina: Ach! Jak pěkně zpívá.

Robert: Žádná slova, ale činy.

(Pustí se do akce.)

Francina: No tak, přestanete! Co když někdo přijde!

Robert: *(Nechá ji.)*

Samozřejmě, ale co když nikdo nepřijde ... v tom spočívá ono kouzlo...

Francina: Vždycky říkáte věci, kterým nikdo nerozumí.

Robert: To proto ... že mluvím jako idiot. Člověk má raději přistoupit k činům.

(Políbí ji. Objeví se generál Korkilof, extrémně ruského vzezření.)

2. scéna

Francina, Robert, Korkilof

Korkilof: *(Diskrétně zakašle.)*

Promiňte velice! Soudruh Leon Plantin je přítomen, da?

Francina: Hned se dostaví, pane, projděte tudy a hned za vámi přijde...

(Uvede ho a zavře dveře. Korkilof zmizí.)

Ten mě ale polekal ...

Robert: To je generál Korkilof.

Francina: Stejně mě polekal.

Robert: *(Zasněně.)*
Má pěknou uniformu.

Francina: Vám by slušela víc než jemu!

Robert: *(Polichocen.)*
Hm. Možná ano ...
(Nový příchozí. Vstoupí Jackson, americký přízvuk.)

3. scéna Jackson, Francina, Robert

Jackson: Och! Promiňte! Jestlipak je Leon Plantin přítomen? Prosil mě, aby se dnes ráno zastavil.

Francina: Ale ano, pane ... ehm ... generále ... please ... tudy
(Zavede ho vedle.)
Very well! Tudy! ...

Jackson: Děkuji ...
(Francina se vrátila ke svému stolu, cvhile čekání – vstoupí Ching, vše se odehraje stejně jako v předešlé scéně – zvedne se opona a uvidíme konferenční stůl.)

4. scéna Korkilof, Jackson, Ching

Korkilof: Soudruhu Chingu! Velmi rád vás vidím.

Jackson: Ale to je Ching! Takové překvapení. Potkat vás u Plantina.

Ching: *(K oběma.)*
Jmenuji se Ching-Ping-Ting, jestli vám to nevadí.

Jackson: O, promiňte! ...

Korkilof: Hluboce se omlouvám, soudruhu ...

Ching: To nic, omluvte, mě prosím, je to taková moje malá mánie. Nejsem o nic méně překvapen než vy, generále Korkilofe! Dobře vypadáte! Drahý Jacksone, vy jako obvykle záříte.
(Podání rukou.)

Znáte se vlastně? Korkilof, Jackson.

(Korkilof a Jackson si podají ruce.)

Korkilof: Myslím, že jsme se už, bohužel, potkali na ambasádě Saint-Marin.

Jackson: Saint-Marin nebo Andory?

Korkilof: Už nevím, ničeho, jedna ambasáda jako druhá. A Američanů je všude plno.

Ching: Jsem šťasten, že se moje malá osoba mohla stát spojovnítkem mezi dvěma hrdiny.

Korkilof: Hrdiny! To přeháníte.

Jackson: Ano, to je příliš, Chingu ... konečně generál Korkilof nemá s hrdinou nic společného.

Korkilof: Ó, vy toho nějak moc víte. To se k vám ty chytrosti dostaly spolu s Marshallovým plánem?

Jackson: No tak, trochu humoru, soudruhu.

Korkilof: Humor! Předně, humor byl vynalezen inženýrem Bobličkinem roku 1713 v Moskvě. Je to vědecky dokázáno.

Ching: Ale přátelé, pozor, ať se těmi řečmi nenecháte unést dál, než jste původně mysleli.

Korkilof: Jako kdyby Američani přemýšleli.

Ching: Bohužel ano. Ale co kdybychom hovořili o tom, co nás sem přivádí; neboť předpokládám, že jsme byli kvůli něčemu předvoláni! Osobně jsem dostal expresní oznámení od ambasády, které mě pověřuje, abych se dostavil k Leonu Plantinovi na naléhavou poradu.

Korkilof: Já také.

Jackson: Já také.

Ching: Poradu o čem, podle vašeho mínění?

Korkilof: Hm...

Jackson: Ehm...

Ching: Ehm ... vidím, že jsme evidentně dospěli ke stejným závěrům. A uvědomujete si složitost tohoto projektu?

Korkilof: S velkou přesností.

Jackson: Velmi zřetelně.

Ching: No to jste víc dopředu, než já, protože mně opravdu není jasné, co po nás ten Plantin chce.

Korkilof: Přesně to jsem chtěl říct, da, da.

Jackson: Chingu ... berete nám slova od úst.

Ching: Já nejsem samozřejmě vybaven k tomu, abych uhodl, co se děje v záhadné duši takového západáka, jakým je Plantin...

Korkilof: Ostatně, francuzski nikdy nevědí, co chtějí ... to Rusové vynalezli automobil.

Jackson: A v hotelech jim chybí koupelny.
(Francina uvede Audubona.)

5. scéna Audubon, předešlí

Audubon: Pánové ...
(Všichni se vážně ukloní.)
Leon Plantin zde není?

Ching: Čekáme na něj.

Audubon: Ti civilové nemají žádný smysl pro přesnost.

Korkilof: To je přesné, da, da.

Jackson: Ale, vždyť ještě není tolik hodin...

Audubon: Nemají žádnou disciplínu.

Jackson: Jsou to civilové, nemají disciplínu tolik zapotřebí.

Audubon: Přece se jich nebudete zastávat?

Korkilof: Americké generály zlikviduje vždycky ta samá věc, jejich přehnaná civilnost.

Audubon: Chybí jim naše stoletá tradice, kterou se tady v Evropě pyšníme...

Ching: Promiňte ... ale my v Asii bojujeme rovněž dlouho.

Audubon: Zajisté! Zajisté! ... Vůbec jsem nechtěl ... a pak ... vynalezli jste střelný prach!

Korkilof: Není pravda! Vynalezl ho ve středověku pop Schwartzki ... stachanovec.

Jackson: Dobrá, dobrá, ať už civil, nebo ne, tentokrát má Plantin zpoždění, souhlasím. Ale řekněte, drahý Audubone, vy byste nevěděl, proč nás povolal?

Ching: *(Ke Korkilofovi.)*
Ale to jejich praktické založení není špatné.

Audubon: Totiž ... vojenské tajemství...

Korkilof: Aha, jedná se tedy o válku? Obvykle nás zvou kvůli tolika věcem ... vernisáže, zakuski ... modelky...

- Audubon: V jisté míře se jedná o válku ... ale to není tak důležité, jde zvláště o následující, hodně jsem o tom přemýšlel, tedy: nemyslíte si, že by bylo vhodné, před tím než bude pozdě, nechat odhlasovat mezinárodní zákon prohlašující, že v případě obžaloby z válečných zločinů, bude každý obviněný generál souzen ve vlastní zemi...
- Jackson: Poslyšte, v Norimberku to generálové zas tolik neschytali ...
- Audubon: Na tom nezáleží. Už samotná možnost být souzen civily je odpudivá...
- Ching: Váš plán by s sebou mohl přinést jisté výhody.
- Audubon: Jestli tahle otázka vyplyne na povrch, počítám s vaší podporou.

6. scéna Plantin, Francina

(Plantin vstoupí k sekretářce.)

- Plantin: Dobrý den, děti ...
(Zdá se, že velmi pospíchá.)
Francino, je vše připraveno?
- Francina: Pánové jsou tady, pane Plantine.
- Plantin: Jakže! Už!
(Podívá se na hodinky.)
Opravdu, mám velké zpoždění. Jsou tam všichni?
- Francina: Jsou tam čtyři, pane Plantine ... všichni generálové, myslím ...
- Plantin: Správně ... Jsou jenom čtyři, jste si jistá?
- Francina: Ano, pane Plantine ... Tedy alespoň vstoupili tam čtyři ...
- Plantin: No, tak rychle se zase nerozmnožují ... Francino, jestlipak umíte vytvořit přídavné jméno od slova generál?¹
- Francina: Já nevím, pane předsedo... Přídavné jméno od slova generál - je generální?
- Plantin: Špatně, Francino. Přídavné jméno od slova generál - je degenerovaný!
(Vyprskne smíchy.)

¹ V hradištské inscenace bylo:

- Plantin: Jestlipak umíte, Francino, vyskloňovat slovo město?
Francina: Já nevím, pane předsedo... město, bez města, k městu ...
Plantin: Špatně, Francino. Město, tobě dvěšty, předsedovi vlády třista!

To je hloupé, co?

Francina: Ano, pane Plantine. Totiž, promiňte, pane Plantine, chtěla jsem říct...

Plantin: Vezměte si knihu zvláštních záznamů a pojd'te.

(Oba se připojí ke generálům.)

7. scéna

Plantin, Francina, čtyři generálové

Plantin: Nuže, jsme tu všichni! Výborně! Pánové, zdraví vás francouzská republika. Co si dáte?

(Francina otevře svoji velkou knihu, která se promění na skříňku likérů.)

Koňak, pastis, božolé?

(Podá si s každým ruku.)

Korkilof, Ching, Jackson: Božolé!

Audubon: Nemáte vodku s kolou?

Plantin: Audubone, dáte si božolé jako všichni ostatní.

(K sekretářce.)

Láhev božolé s pěti sklenicemi, Francino.

(Ukáže na židle.)

Posaďte se přece ... Audubone, vysvětlete, prosím, pánům cíl naší schůzky.

Audubon: Poslyšte, vy také víte, o co se jedná; co kdybyste jim to vyložil sám.

Leon: Audubone, to je rozkaz.

Audubon: Kryjete mě?

Leon: Kryji vás.

Audubon: Dobrá, tak mi to dejte písemně.

Leon: Jak písemně?

Audubon: Četl jste Tři mušketýry?

Leon: Nemohu vládnout Francii a číst si u toho.

Audubon: Právě proto, že vlastně vůbec nevládnete, byste mohl mít dostatek času na čtení.

Leon: Audubone, nebud'te protivný.

(K ostatním.)

Omluvte, pánové, tento malý incident, ale sami víte, že s tímle imbecilem je těžká domluva.

Korkilof: Ale, nic se neděje...

Ching: Klidně pokračujte...

Jackson: Máte ještě trochu božolé? Půl božolé, půl kondenzovaného mléka, jestli máte.
(Sekretářka se zhrozí a pospíší si.)

Audubon: No, tak si přečtěte Tři mušketýry. Anebo ne, nadiktuji vám to. Vezměte si papír.

Leon: Francino ...
(Nachystá si papír a tužku.)

Audubon: „To, co dotyčný vykonal, vykonal na můj příkaz a pro dobro státu. Podepsán: Leon Plantin.“
Natůkejte to ve dvou exemplářích.

Leon: To stojí ve Třech mušketýrech?

Audubon: Ano.

Leon: Francino, zapište si: koupit Tři mušketýry.
(K Audubonovi.)
A je tam ještě hodně takových šikovných figlů?

Audubon: Ano; od začátku do konce.

Leon: No to je báječné!

Jackson: Ano, je to nádherná kniha.

Leon: Vy jste ji četl?

Jackson: Ano, samozřejmě, s titulky.

Leon: *(Ke Korkilofovi a Chingovi)*
A vy?

Dohromady: Zajisté!
(Francina ťuká.)

Korkilof: Babička Alexandra Dumase byla Ruska. Četl jsem všechno.

Leon: Aha! To jsem tedy sám. Není divu, že se Francie neustále zmítá v diplomatických sporech.

Audubon: Podepíšete mi ten papír?

Leon: Jsem hrdý na to, že podepisuji tak obdivuhodný text.

Audubon: Dobrá. A teď mi nalejte božolé! V případě, že se vrátím domů pod parou, budu aspoň moci ukázat matce papír.

Leon: Výborný nápad.
(Nalije mu.)
A teď vysvětlíte pánům problém.

Audubon: *(Zvedne se.)*
Pánové, je válka!
(Všichni se zvednou.)

Korkilof: Bere vás to často?

Ching: Přece ne se všemi třemi.

Audubon: *(Posadí se.)*
Posaďte se, pánové, prosím, špatně jste mě pochopili.

Leon: Taky vysvětlujete jako úplný idiot.

Audubon: Tak jim to vysvětlíte sám, když jste tak chytrý! ...

Leon: Poslyšte, Wilsone, vy jste nemožný. Příště svěřím hlavní velení Dupontovi.

Audubon: To ne! Tomu zatracenému buzerantovi nikdy!

Leon: Tak vysvětlujte pořádně!

Audubon: Tedy, pánové, jako hlavní... ehm ... se objevil problém současné ekonomické konjunktury. Ehm ... je to ... rozhodující činitel. Zkrátka: Práce, Rodina, Vlast, Pocta neznámému vojínovi a mrtvým z Valeriánského vrchu, a všichni za jednoho pod trikolórou.
(Zvedne se.)
Pánové, je válka!

Leon: Ha, Audubone, vy jste vyčerpávající.

Audubon: Já jsem vám říkal, že neumím vysvětlovat.

Leon: No ... tak se posaďte. Já to udělám za vás. Tedy, pánové, vypadá to, že Francie, její průmyslníci a zemědělci, chyceni neúprosnou situací pod krkem, se domnívají, že překážející nadvýrobu může vstřebat jedině válka. Dal jsem tedy generálovi Wilsonovi de la Pétardière, zde přítomnému veliteli hlavního stanu, za úkol, aby učinil všechna potřebná opatření. A ten kretén vyřídil všechny detaily, aniž by si položil základní otázku, s kým válku povedeme. Proto jsem využil své pravomoci a nechal vás předvolat. Upřímně se vás ptám: Chce s námi někdo z vás do boje?

Ching: Kdepak, já ne. Je to moc daleko.

Korkilof: Nět ... Víte, že máme závazky z dřívějšíka!

Jackson: Ano ... tedy, oba jsme se už dohodli.

Leon: Pánové, už dlouho hraje Francie v mezinárodní politice druhořadou roli. Pochopte, že jako velmoc s historickou minulostí, kterou máme, si nemůžeme dovolit čekat na vaše rozhodnutí. V této oblasti musíme, stejně tak jako v oblasti vaření, módy, šampaňského nebo parfémů, zůstat v čele civilizace a být iniciativní. Opakuji: s kým?

Audubon: Plantine, ještě trochu božolé, prosím.
(Francina ho obslouží.)

Korkilof: Poslouchejte, mě to nezajímá.

Jackson: Nejsme připraveni.

Ching: Není to možné. Jste moc daleko. Vyberte si někoho jiného.

Leon: Zamysleme se tedy ...

Korkilof: Nemůžete najít nějakou zemi třeba Venezuelu nebo já nevím ... nebo Ohňovou zemi.

Audubon: Pane! A proč ne rovnou Monacké knížectví?! A co naše prestiž?!

Ching: A co Anglie?

Leon: Bohužel, to není realizovatelné. Neblahá politická dohoda, která byla uzavřena už před pěti lety, znemožňuje tuto eventualitu.

Audubon: Mohli bychom možná znovu oprášit problematický spor o Johanku z Arku?

Leon: Audubone, přemýšlejte trochu.

Korkilloff: Itálie?

Leon: K bitvě musí být přeci vždycky dva.

Jackson: Poslyšte, v každém případě to není nic pro nás. Naši chlapi do toho znovu nepůjdou. Vylodění ve čtyřicátém čtvrtém v Normandii je dost poznamenalo. A pak, všichni Francouzi jsou nevěřící.

Leon: Tak to je tedy bezvýhodná situace.

Ching: Bezvýhodná? To je k smíchu, velevážený Plantine. A co Afrika?

Leon: Afrika?

Ching: Tak vyhlase válku Maroku a Alžírsku! Jste dost slavný národ na to, abyste se z toho dostali sami! Máte přeci značná území!

Leon: *(Podívá se na Audubona).*
On má pravdu.

Audubon: Má pravdu!

Leon: No to je báječné!

Audubon: Báječné!

Ching: A dokonce mě napadl i takový malý dodatek ...

Audubon: No prosím, Chingu!

Ching: *(Nakloní se.)*
Ching-Ping-Ting, jestli vás nežádám o moc.

Leon: Mluvte, mluvte, Chingu-Pingu-Tingu-Lingu-Dingu...

Ching: Půjde-li o Afriku, v tom případě se moje malá zemička ráda zúčastní... Pošleme vám jednu divizi...

Korkilof: Dobrá, my také!

Jackson: Výborně! Myslím, myslím ... že vám můžeme poslat celý kontingent černošských oddílů. Nezůstaňte jenom u Alžírka a u Maroka! Bojujte po celé Africe ... a vyřešíme tím rovnou i rasový problém ... Pošleme vám ty naše a oni zničí ty vaše a na jejich místě zbydou ... tedy ti co přežijí

Leon: Hm ... Tak to mně připadá dost dobré.

Audubon: No ano! Ano!
(Sám se rozdivočí.)
Bitva! Krveprolití! Válka! Pěchota! Pěchota! Pingu! Pingu! Pingu! Aáá! Plantine, božolé ...

Leon: *(Zvedne se.)*
Pánové! Jménem vlády naší republiky mám tu čest vám poděkovat za vaši drahocennou pomoc, kterou jste přispěli k vyřešení závažného problému národní povahy. Generále Ching-Ping-Tingu, s velkým potěšením vás navrhu na vyznamenání Kříže čestné legie.

Ching: Už se mi této velké cti dostalo pětkrát.. ale vlastně, proč ne ... přijmu ho opět s velkým potěšením.

Leon: Francino! ... Vložte do stroje formulář číslo tři; bílá místa na papíře doplňte ... černými písmeny.

Audubon: *(Nadšený Leonovou vychytralostí.)*
O! Neobyčejně důmyslné.

Francina: *(Zničeně.)*
Ano, pane Plantine.

Korkilof: *(K Jacksonovi.)*
Tak to konečně uvidíme váš nejnovější model tanku.

Jackson: Ano ... Bude to také vhodná příležitost k vyzkoušení vaší stíhačky 205 rapid. Ching měl moc dobrý nápad. Trošku propagandy a půjde to jako po másle...

Korkilof: Hm. Propaganda. Da. Určitě. Ale na čem zakládáte tu vaši?

Jackson: Na něčem, co vždycky dobře zabere – na lékařském pokroku.
(Deklamuje.)

„V naší době už zranění neumírají.“

Korkilof: Zase něco pro civily. V Rusku by tohle nezabralo. U nás byste nenašel ani jednoho vojáka, který by nabízel lidem uzdravení. U nás.

Ching: A pak, z vědeckého hlediska, mohu-li si dovolit co nejskromněji poznamenat, napravování vojáka na bitevním poli už v podstatě způsobilo mnoho mrzáků, kterým se musí vyplácet penze a tudíž se nám celá věc prodraží. Navíc nejsou pěkní na pohled a dělají nám špatnou reklamu. Myslím si, stejně jako to poznamenal Korkilof, že je lépe rozvinout civilní medicínu. Napravený civil se chce stát vojákem, aby dokázal, že je zdrav. To je výborné.

Plantin: To už jsou všechno jenom detaily. Na tom hlavním jsme domluveni. Souhlasíte?

Korkilof: Da.

Jackson: O.K.

Ching: Souhlasíme, ctěný Plantine.

Plantin: Podepišme tedy malou dohodu ... Francino ...

(Francina přichází.)

Drobku ... přineste mi vše potřebné ... však víte...

Francina: Hned, pane.

Audubon: Jakže ... vy jste předvídal vývoj situace s takovou přesností? Ha! Tak to je síla, Plantine! To je ohromná síla!

(K ostatním.)

On je úžasný!
My jsme úžasní!

(Pozvedne sklenici.)

Na to se musíme napít, přátelé. Napijme se na zdraví imperia a těch, kteří zemřou a na šťastný konec dobrodružství a na krásu naší Franciny! Pijme! Pijme!

(Všichni se zvednou a přituknou si.)

Pánové, mám tu čest vám oznámit, že nás Plantin zve všechny na oběd ke Stříbrné věži!

Plantin: *(Tlumeně k Audubonovi.)*

O ničem takovém jsem přece nemluvil, vy mě přivedete na mizinu!

Audubon: *(Stejně tlumeně.)*

Necháte si náklady uhradit z fondu pro mimořádné výdaje!

(Zvedne se.)

Jdeme! Každý na své místo!

(Seřadí se a vyjdou jeden za druhým. Audubon průvod za zpěvu uzavírá.)

Věži, už jdem.

Věži, už jdem ...

Opona.

III. Akt

Pobřežní kryt na frontě, ve kterém se nacházejí generálové ze začátku: Audubon, Laveste, Juillet, Dupont d'Isigny. Mají k dispozici mapu vojenských operací, která je ve skutečnosti mapou cyklistického závodu Tour de France dočasně přeloženého do Švédska. Tedy to znamená, že jde o mapu Švédska.

Po zvednutí opony jsou v přístřešku vidět čtyři vojenská lůžka. Na třech z nich leží Dupont, Laveste a Juillet. Probuzený a oblečený Audubon rázuje sem a tam ve volném prostoru, kterého je, popravdě řečeno, dost málo, neboť se v místnosti nachází stůl a věci, o kterých bude řeč. Scéna sama o sobě je malá, vzhledem k tomu, že tato hra se nebude nikdy uvádět v seriózním divadle.

1. scéna

Audubon, Juillet, Dupont, Laveste

Audubon: *(Monolog.)*

Ach jo ... ti mají teda tvrdý spánek!

(Ušklíbne se.)

A to si říkají vojáci!

(Točí se v kruhu jako divoká šelma. Popravdě řečeno, chodí spíš křížem krážem jako ve čtvercové kleci.)

Chrápou tvrdě jako polena.

(Juillet otevře oko a nadzvedne se.)

Juillet: *(Spící.)*

No vida ... vy říkáte jako poleno ... já říkám jako pařez...

(Znovu upadne do hlučného chrápání.)

Audubon: Cože?

(Pokrčí rameny.)

Jako polena ...

Dupont: *(Stejně jako Juillet.)*

... Já ... já říkám jako dudek...

(Znovu ulehne. Audubon se otočí k Lavestovi.)

Audubon: *(Rozlíceně.)*

No tak! Do toho! Nedělejte si násilí ... Vy říkáte jako co? Jako poleno? Jako pařez? Jako dudek? Jako klobása? Jako brambory?

(Rozohní se.)

Jako okurky? Jako rajčata?

Jako neviňátka?

No tak! Mluvte se mnou, generálové jdoucí s dobou! Tu máš!

(Hodí na zem nějaký předmět, pár knih nebo měděnou vázu.)

Chytej!

(Nikdo se nehýbe.)

No tak, další!

(Svrhne hodiny, které se hlučně zřítí, dívá se na generály.)

Pořád nic! Ach, to je beznadějně ...

(Chytne trubku, foukne do ní, nic se neozve, zahodí ji.)

Zatracený krám!

(Vyčerpaně se posadí ke stolu.)

To jsem se ale unavil! ...

(Zvedne se a položí se na své lůžko; zívá.)

Aaa!

(Pomalou usíná.)

Hají, Audubone ...

(Ve stejnou chvíli, jasný střih, ostatní generálové se zcela oblečeni posadí, všichni se stejně otočí kolem vlastní osy, položí nohy na zem a zvednou se, nasazují si přitom vojenskou čepku. Všichni tři se natlačí před Audubona.)

Juillet: No tak, Wilsone? Pořád ještě spíte?

Audubon: *(Malátně.)*

Cože?

(Zvedne se.)

Ach ... ano... to jste vy ...

Dupont: Ano... My ... Tedy my?

Audubon: Dost ...

Juillet: Jak, dost?

Audubon: Ach, ano, dost!

Dupont: No tak, co vás to bere?

Juillet: Vidíte přeci, že Wilson není ve své kůži ... Co se děje, starý příteli?

Audubon: (*Trucovně.*)
Nic.

Juillet: Jsme tu mezi sebou ... můžete se klidně svěřit ...

Audubon: Špatně jsem se vyspal ...

Juillet: Poslyšte ... Není to tu přece tak špatné ...

Audubon: Bude vám to asi připadat směšné, ale já nemohu usnout bez matčina pohlázení.

Dupont: (*Vysíleně.*)
No to snad ne ...

Juillet: Duponte!

Dupont: Už mě s tou svojí matkou ubíjí ...

Laveste: Co říkáte?

Dupont: Říkám, že nás ubíjí ...

Laveste: Přesně to jsem slyšel ...
(*Chopí se velké pokladničky.*)
Pokladna!

Juillet: Víte přeci, že určitá slova tady nahlas neříkáme ...

Dupont: (*Pokrčí rameny a zaplatí.*)
Raději se zdržím komentáře!

Audubon: Ale já vám tedy jeden komentář udělám! Když jste včera ráno brečel kvůli tomu, že nemáte žádné nové zprávy o vašem instalatérovi, nic jsem neřekl ... Jestli je tady někdo směšný, pak jste to vy!

Dupont: Wilsone, vaše funkce vás neopravňuje k tomu, abyste byl indiskrétní!

Audubon: Takový padouch! No teda! A člověk musí žít s touhle špatnou náturou!

Juillet: Pánové ... Prosím vás ...

Laveste: Pánové, zastávám stejný názor jako Juillet. Pozor, aby se to naše klábosení někam nezvrtlo, neboť ve stavu nečinnosti, ve kterém se momentálně nacházíme, by to mohlo špatně dopadnout ...

Juillet: *(Bokem.)*
To jsem vůbec neřikal ... taková škoda ... zní to pěkně.

Dupont: Co je zase tohle? Jaká nečinnost? Co tím chcete naznačit? Že nedělám svoji práci?

Laveste: No tak, Duponte ... d'Isigny ... Mluvím o nás čtyřech ... Víte moc dobře, jak na tom jsme ...

Audubon: Jistě, to je fakt. Naše fronta stagnuje...

Dupont: *(Suše.)*
Není divu, že naše fronta stagnuje, když jsme zakopáni čtyřicet metrů pod zemí.

Audubon: Poslyšte, jste čím dál tím víc nepříjemný! Ti od naproti jsou taky čtyřicet metrů pod zemí!

Juillet: Přemýšlejte trochu, Duponte ... Doba, kdy se nabíjely bajonety, už je dávno pryč! Povinností vojsk je především zachovat jejich velitele.

Dupont: Zatímco na zadních liniích se bojuje.
(Dupne.)
To je iritující!

Audubon: *(Mrkne na ostatní.)*
Uklidním ho.
Duponte ...

Dupont: Jestli ještě jednou neřeknete moje celé rodové jméno, nebudu s vámi tři dny mluvit.

Audubon: Ach, takový otrava! Poslyšte! Mám pro vás návrh. Vzpomínáte si, před dvěma lety? Když jsme doma popíjeli pastis...?

Juillet: *(Svraští čelo.)*
Ano ...
(Ostatní provedou to samé.)

Audubon: Co kdybychom si udělali malou svačinku ... jako za starých časů.

Dupont: Tak to tedy ne! To bude nuda na zabití!

Laveste: Pardon?

Dupont: Na zabití! Nechci!

Juillet: Pokladna!
(Natáhne ji k Dupontovi, který zabručí a zaplatí.)

Dupont: Klidně zaplatím, ale tu svačinu nechci.

Audubon: Taková nekolegiálnost, hrůza!

Dupont: Sám vidíte, kam nás ta vaše první svačina dovedla! Mně to jako zkušenost stačí!

Audubon: *(Uraženě.)*
Dobrá ... dobrá ... Nenaléhám, nenaléhám ... když jste tak chytrý, vymyslete něco jiného! ... Už se nebudu o nic starat! No tak, mluvejte!

Dupont: Existuje přesně třicet šest různých způsobů jak se zabavit ve čtyřech.

Juillet: Duponte, vaše orientace vás nijak neopravňuje k tomu, abyste nám tady navrhoval obscénnosti ...

Dupont: Nepřeháníte trochu! Za prvé, kdybych vám chtěl navrhnout obscénnosti, řekl bych třicet dva způsobů. A za druhé, nemáte šanci! Všichni jste moc oškliví!

Laveste: Zato ten váš instalatér je krasavec.
(Audubon si mne ruce. Sarkasticky.)

Audubon: Vidím, že váš návrh je úspěšný asi tolik, jako ten můj.

Dupont: Dobytkové!

Juillet: Já si myslím, že bychom si mohli zahrát jednu hru.

Laveste: Vida! Konečně dobrý nápad!

Audubon: Dobrý nápad? ... To záleží na tom, co je to za hru.

Laveste: Jde o hru velmi zábavnou. Pamatuju se, že jsme ji hrávali vždycky doma. Naučil nás ji otec a myslím, že se vám bude opravdu líbit. Jmenuje se „ostošest“.

Juillet: Ohromné!

Audubon: Uznávám, že to zní slibně!

Laveste: Určitě vás to bude bavit. Pojd'te, začneme.

Juillet: Jak se máme posadit?

Laveste: Ehm ... jako při sedmě, jestli si dobře vzpomínám ... čtyři kolem stolu ...

Juillet: Tak to se pletete ... takhle je to u bridže ...

Audubon: No tak, nebuťe přeci směšní, přátelé, tak se sedí u kostek.

Dupont: *(Rozohněný.)*
Tak je tomu v té naší pitomé válce!
(Juillet se zvedne a uchopí kasičku.)

Juillet: Vypadá to, že u sebe máte příliš peněz, příteli ... no tak ... sem s dvaceti franky! ...

Dupont: No to snad ne ...

(Zaplátí a mrzutý se jde posadit.)

Juillet: Výborně, příteli ... tak se to dělá ... Žádné malicherné výčitky tady nestrpíme ...

Audubon: Máte pravdu ... žádné malicherné výčitky ... Duponte d'Isigny, podejme si ruce.

Dupont: *(Mechanicky.)*

Opakuji vám, že se jmenuji...

(Uvědomí si.)

Hm... správně.

(Podají si ruce.)

Juillet: *(Vzrušeně.)*

Jak se to hraje?

Laveste: *(Všichni se usadili.)*

Počkejte chvíli, příteli, musím si vzpomenout ... tedy ... nejdřív se musí vybrat hnidopich ...

Audubon: Já! Já bych chtěl být hnidopichem!

Laveste: Přijímám, jestli to nevadí ostatním ... tak ... dobrá ... tedy hnidopich vezme dvacet balíčků po padesáti dvou kartách, pečlivě je zamíchá a každému dá po dvě stě třiceti třech kartách ... a přitom musí změnit směr rozdávání každé desáté kolo ... ne každé sedmé kolo ... hm ...

Audubon: *(Zděšeně.)*

Nechce být hnidopichem někdo jiný? ...

Dupont: Ne, děkuji.

Juillet: Buďte jím vy, příteli ...

Laveste: Nechte mě chvíli přemýšlet ...

(Mumlá.)

Když červená dvojka následuje po černé čtverce, pak dá hnidopich sedmnáct karet hráči, který jako poslední po sobě dvakrát udělal štych ... ehm ... ne ... třikrát udělal štych ... pod podmínkou, že alespoň jeden z těchto třech štychů obsahuje červené eso ... ano ... tak je to, už si vzpomínám ... Nejdřív musíme vědět, kdo bude hrát jako první ... k tomu potřebuji mít tapiséra... kdo chce být tapisérem ...

Audubon: Já!

Lavest: Ne ... vy jste už hnidopichem ... Duponte?

Dupont: Děkuji, ne.

Laveste: A vy, Juillete?

Juillet: Neuražte se, ale ne...

Laveste: Tak budu tapisérem já. Dobrá. Na začátku dá tapisérovi každý z hráčů pět set franků, čímž mu platí za budoucí služby ...

Audubon: No teda! A co hnidopich?

Laveste: To je něco jiného ... vy jste se přihlásil dobrovolně ... jinak bychom losovali ... ale tapisér je vybraný nuceně ... Absolutní nespravedlivost hry je jednou z předem daných věcí.

Audubon: *(Zabručí.)*
Pět set franků ... ještě, že máme válečnické žoldy, bez toho bychom ...
(Všichni tři zaplatí.)

Juillet: A co dál, Laveste, začíná to být zajímavé ...

Laveste: Neuspěchejme to ... přece jenom je to relativně dost komplikované.

Audubon: A vy tomu říkáte ostošest?

Laveste: Ano ... totiž tak jsem tomu říkali u nás doma. Ehm ... tedy ... tapisér začne tím, že přestane hrát a třikrát obejde stůl, přičemž se drží za nos.
(Začne chodit, ale vtom se náhle zastaví.)
Teď mě tak napadlo ... máme my vůbec dvacet balíčků po padesáti dvou kartách?

Juillet: Na mou věru ... Myslím, že ne ... Audubone, co myslíte?

Audubon: Určitě ne. Ostatně máti mně vždycky zakazovala hrát.

Dupont: Já karty nesnáším.

Laveste: V tom případě je zbytečné, abych pokračoval. Stejně si už nevzpomínám na pravidla.

Audubon: Uf! To se mi ulevilo.

Laveste: Ale jestli vás to zajímá, znám ještě tamtentononc.

Juillet: Hm ...

Dupont: Ano...

Audubon: Nevypadá to tak slibně jako ostošest.

Laveste: Stejně jsem už asi zapomněl pravidla. Zato ale vím, že to bylo skutečně legrační.
(Ticho. Všichni tůkají čím dál tím víc nahlas do stolu. Prudce se otevřou dveře. Vstoupí Robert, ve vojenském mundúru, nese složené noviny.)

2. scéna
Čtyři generálové, Robert

Robert: Noviny!

Audubon: No konečně!

(Všichni se vrhnou na noviny, Audubon se však velitelsky rozmáchne.)

Dovolíte!

(Ostatní se znovu posadí. Audubon uchopí noviny.)

Děkuji, Roberte!

Robert: Není zač, pane generále.

Audubon: Pohov!

(Robert zmizí.)

Dupont: Novinky! Rychle!

Juillet: Co je nového?

Laveste: No tak, čtěte!

(Audubon rozloží nábožně noviny. Jde o deník Figaro, který zeje celý prázdnou, byl úplně zcenzurován.)

Audubon: Sami vidíte!

(Otočí noviny.)

Dupont: Nu, tedy ... to je skvělé! Přinejmenším důkaz, že cenzura funguje...

Juillet: Jestli něco funguje, tak cenzura určitě.

(Všichni pohlédnou na Lavesta.)

Audubon: Laveste ... nejsou vaši podřízení moc velcí puntičkáři?

Laveste: Hm. Víte ... veřejnosti se nemůže říci všechno ... hrozí, že by se z některých zpráv mohla zbláznit ...

Audubon: *(Ukáže na noviny.)*

A nemyslíte si, že toto je přece jenom ...

Laveste: Ale vůbec ne! Žádné zprávy, dobré zprávy!

Juillet: To je přesné!

Audubon: Velmi přesné!

Laveste: A potom ... tento papír, tak jak ho máme před očima, může výborně posloužit k vytisknutí dalšího čísla ... Báječná úspora! A musíte si uvědomit, že díky tomu má veřejnost k dispozici dvanáctistránkové noviny.

(Audubon počítá strany.)

Audubon: Souhlasí!

Laveste: Z psychologického hlediska jde o důležitou věc ...

Audubon: To vám věřím ...

(Dupont se ponoří do novin. Ticho. Stejně jako před chvílí se ozve tůkot prstů do stolu, čím dál tím silnější. Zastaví se zčista jasna.)

Dokáže mi snad někdo z vás vysvětlit, proč je tu najednou takové dusno?

Juillet: Vy se na to ptáte nás?

Audubon: Hořím zvědavostí.

Juillet: No proč asi ... protože je válka ...

(Dupont se zvedne a napřáhne k němu pokladničku. Juillet uposlechně.)

Audubon: No ano, to je ono, kde jsem to jen nechal hlavu ... Všechno je to Plantinova chyba. Matka mě varovala, že to pro mě není žádná dobrá známost.

(Je slyšet ránu z děla.)

Co to je? Co se děje ... můj Bože! Člověk by řekl, že ...

Juillet: *(Znepokojeně.)*

Skutečně, vypadá to na ...

Dupont: *(Radostně.)*

A! Konečně!

Laveste: Jak konečně? Vy jste tedy v ráži! Nepřipadá vám, že i bez toho máme dost starostí?

(Znovu se objeví Robert.)

3. scéna Předešlí, Robert

Robert: Pane generále ... máte návštěvu ...

Audubon: Jakou návštěvu ... Řekni mi nejdřív, co to je za rámus?

Robert: Pane generále, kapitán velící pevnosti uznal za vhodné vystřelit návštěvníkům na uvítanou ... ehm ... kanóny začínají rezivět, a tak myslel, že to pomůže jak mužstvu, tak technice.

Audubon: *(Zuřivě.)*
Běž mu říct, že měl pěkně kreténský nápad ... je to plýtvání, tak ... a připomeň mu, že už za žádnou cenu nechci slyšet nic podobného. No to je neuvěřitelné. Velím tady já nebo on ... dostane pokutu... padesát franků do pokladny!

Robert: Vyřídím, pane generále...

Audubon: Počkej ještě, kdo to přišel?

Robert: Pan předseda vlády, pane generále ... a jsou s ním další činitelé ... generál Korkilof ... Monseigneur Tapecul ... generál Ching ...

Audubon: A co Jackson?

Robert: Toho jsem neviděl, pane generále ...

Audubon: Takový čurbes! Úplný blázinec!
(Robert odchází.)
Počkej.
(Audubon přistoupí k mapě.)
Kdo dnes večer vyhrál etapu?

Robert: Robic, pane generále ... a Bartali byl druhý! ...

Audubon: A co dělá Koblet, hm? Začíná znovu jako před dvěma roky ... to je hrůza.
(Zapíchne vlaječku.)

Juillet: Jsem si jistý, že Biquet etapu Stockholm – Malmö nevydrží ...

Audubon: Děláte si legraci, Juillete ... Bobet to ujede v pohodě...

Laveste: Od té doby, co Tour de France projíždí Švédskem, už ničemu nerozumím ... před tím se mohl člověk něčeho zachytit, Normandie, Alpy ... teď se v tom už nikdo nevyzná...

Dupont: *(Sarkasticky.)*
Laveste, není to přece složitější, než vaše osotšest ...

Juillet: A to máme ještě štěstí, že Švédové závod v jejich zemi přijali! Představte si, že by se Tour de France jela v Azerbajdžánu ...

Robert: Promiňte, pánové ...
(K Audubonovi.)
Pane generále ... Mám přivést ty pány?

Audubon: Ale ano ... rychle ... počkej ... Máš něco k pití? ...

Robert: To ne, pane generále ... Nemám peníze ...

Audubon: Vždyť přece ...
(Natáhne ruku.)
Laveste, jelikož už nezastáváte funkci tapiséra ...
(K Dupontovi a k Juilletevi.)
Pánové se budou určitě rádi podílet na koupi několika nápojů ...

Dupont: Žádnou anýzovku, prosím! ...

Laveste: *(K Audubonovi.)*
Promiňte ... tady máte patnáct set franků ... plus pět set ode mě ...

Audubon: Ehm ... kup láhev portského ... tisíc franků ti bude stačit, ne ...

Robert: Ano, pane generále ...
(Odejde.)

Audubon: Výborně.
(Strčí si do kapsy třetí bankovku.)
Utíkej do kantýny ... přines pár sušenek ...
(Mne si ruce.)

Dupont: Strašné, generál a chová se úplně jako civil ...

Audubon: *(Zaměstnaně.)*
Musíme připravit stůl! Ubrus ... nemá někdo z vás ubrus?

Dupont: *(Vyčerpaně)*
Co bychom tady podle vás dělali s ubrusem?

Audubon: U máti byly ubrusy v každé skříní a bylo to dost praktické.
(Hledá.)
Čím bych mohl ubrus nahradit?
(K Juilletevi.)
Juillete, máte ještě pořád tu vaši žlutou šálu?

Juillet: Předpokládám, že ano.

Audubon: To bude vypadat moc pěkně ... Můžete mi ji půjčit?

Juillet: Já nevím, poslyšte ... bude na ní plno skvrn ...

Audubon: Odmítáte?

Juillet: Mám to považovat za ultimátum?

Audubon: Juillete, podejte mi okamžitě vaši žlutou šálu. To není ultimátum, ale rozkaz.

Juillet: Pokud jde o rozkaz, to je něco jiného!

(Jde pro svoji žlutou šálu.)

Audubon: Květiny ... potřebujeme nějaké květiny. Nic tak neprojasní den jako svazek měsíčku lékařského.

Laveste: Třeba si někdo z nich pamatuje lépe pravidla hry ostošest.

Dupont: Doufám, že ne.

Audobon: Co bychom ještě mohli udělat ... Duponte, nemáte papírové lampiónky?

Dupont: K sakru, co byste chtěl, abych dělal na frontě s papírovými lampiónky?

Audubon: U nás doma jsme měli vždycky ... na moje narozeniny jsme je zavěšovali na lustr v jídelně.

Dupont: *(Nevrle.)*

No jo, budete nám ještě dlouho lézt na nervy se vzpomínkami na vaše rozmazlené mládí? Přisahám, že je to otrava, jeden by se z toho zbláznil!

Juillet: Hm ... pokladnička, příteli ...

(Podá mu kasu.)

Dupont: *(Rozlíceně.)*

K sakru s váma!

(Chce odejít, ale narazí na Roberta, který se vrací se skupinkou. Nechá je projít a zmizí.)

4. scéna

Předešlí plus Plantin, Korkilof, Ching a Robert

Plantin: *(K doprovodu.)*

Tak a jsme tady.

(Otevíraje náruč k Audubonovi.)

Wilson! Drahý příteli! Jsem tak rád, že vás všechny vidím živé!

Audubon: O! Plantine... Uvádíte mě do rozpaků... nic není připraveno ... Vůbec jsme vás nečekali, vidíte: máte za sebou kus cesty a spadnete do takového nepořádku!

- Plantin: Příteli ... radost z toho, že vás vidím, je dostatečnou náhradou!
- Audubon: Jsem opravdu v rozpacích.
(Pozdraví ostatní.)
Drahý generále Korkilofe ... a vy, Ching-Ping-Tingu ... myslím, že ještě neznáte můj štáb ... Dupont d'Isigny, Lenvers de Laveste, Juillet ...
(Podání rukou, výkřiky apod. Na konec přichází Roland Tapecul, nese láhev.)
- Roland: Nachytil jsem toho tvého služebnického velblouda jak nasává z láhve ... že ses toho floutka ještě nezbavil... Zbylo jenom tolik ...
(Vstoupí Robert se dvěma talířky sušenek.)
- Audubon: Roberte! Co se stalo s portským?
- Robert: *(K Arcibiskupovi.)*
Řeknu jim pravdu, monseigneur!
- Roland: Nech si ji pro sebe, troubo ... už jsem sdělil vlastní verzi události ... a ta je správná.
(Dá mu bankovku – Robert postaví talířky a odejde- Roland, Korkilof a Ching připravují v rohu jídlo.)
- Plantin: Můj drahý Wilson, máme dost málo času, a tak budu velmi stručný. Momentálně provádíme na frontě inspekce a proto jsme nechtěli propást naskytnuvší se příležitost a rozhodli jsme se vás navštívit. Zkrátka, situace se vyvíjí dobře.
- Audubon: Aha.
- Plantin: Ale vy jste určitě v obraze.
- Audubon: Na mou věru, víte, noviny jsou dost vágní a my zde žijeme celkem v ústraní. Podle mě nelze odvádět dobrou práci, pokud je na vojenském stanovišti rušno. A tak se spokojujeme s minimem.
- Plantin: Ano ... stará dobrá Věž!
(Všichni nostalgicky kývnou hlavou...)
- Dupont: Pane předsedo vlády, abych vám nic neskrýval, musím přiznat, že se mimořádně nudíme.
- Plantin: Ach ... vy také? Osobně jsem na tom stejně.
- Laveste: A co proti tomu děláte?
- Plantin: Vidíte, chodím na inspekce. Společnost těchto pánů, přiznávám, je neobyčejně zábavná.
(Ukáže na tři dobráky, kteří se cpou.)
- Audubon: Ale abychom přešli k faktům ...
- Juillet: *(Bokem k Lavestovi.)*

Je to přece jenom velitel, vidíte ... Jde rovnou k věci.

Plantin: Jak už jsem řekl, zprávy jsou výborné. Francouzská ekonomika je konečně úplně vyvedena z rovnováhy.

Audubon: Je to opravdu až tak dobré?

Plantin: Samozřejmě! To přece znamená, že my ostatní, my politici, budeme moci jednat podle vlastního uvážení. Já vidím věc takto: vy skončíte narychlo válku – vítězstvím, samozřejmě – a my znovu nastolíme pořádek.

(Juillet se přiblíží a podá Plantinovi kasičku. Ten je překvapen.)

Plantin: Co to je?

Juillet: Naše pokladnička ... existují totiž zakázaná slova ...

Plantin: Jaká?

Juillet: To vám nemůžu říct ... Musel bych také zplatit pokutu ... ale nic si z toho nedělejte, časem pochopíte.

Audubon: No tak, no ...

(K Plantinovi.)

Ano ... tedy ... rozumím vašemu pohledu na věc; ale samozřejmě, tak brzy ji ... ehm ... tu věc skončit.

(Juillet pokaždé napřáhne pokladničku, ale Audubon ho vždycky zklame.)

Chystáte se snížit vále... ehm ... náš rozpočet?

Plantin: To se rozumí samo sebou.

Audubon: A chcete, abychom zvítězili?

Plantin: Taková otázka!

Audubon: Poslyšte ... lituji, ale obávám se, že to v tuto chvíli není realizovatelné ...

Plantin: Jakže! No tak Wilsoně! To snad není pravda! Já se vás neptám na váš vlastní názor!

Audubon: Je to rozkaz? Kryjete mě?

Plantin: Copak jsem to dosud nedělal?

Audubon: Tak dobrá, souhlasím!

(K ostatním.)

Považujme vál... tu věc za skončenou, děti ...

(Juillet zklamaně stáhne kasičku.)

Dupont: *(Rozlíceně.)*

Tak to tedy ne! Ne tak brzo!

Audubon: Tedy ... virtuálně ... od příštího vítězství ...

Dupont: Ach! ... to jste mě uklidnil! Hned tak brzy to tedy nebude!

Audubon: Ostatně ... drahý d'Isigny ... chtěl bych vám velení zmiňované operace nabídnout ...

Dupont: Přijímám ... Mohu se jít připravit?

Audubon: Běžte, běžte! Jako malý kluk!

Dupont: Uf!

(Pozdraví a odejde.)

Plantin: Morálka vašich podřízených je obdivuhodná!

Audubon: Ano ... tedy ... Držím je pevně v hrsti ...

Plantin: Spoléhám na vás!

Audubon: Můžete!

Plantin: Tak, myslím, že bychom to měli jít zapít ...

Audubon: Pojdme ... jestli už to ovšem ti tři lenoši všechno nevyzunkli.

(Jdou se usadit.)

Roberte!

Robert: Pane generále?

Audubon: Další rundu!

Robert: *(Tře si palec o ukazovák.)*

Audubon: Peníze, zase peníze! Ztraceně! Řekni Plantinovi! Anebo třeba Rolandovi.

(Roland se zvedne.)

Roland: Copak? O co mně má říct?

Audubon: O prašule ...

Roland: *(Vyprskne smíchy.)*

Prašule! Poslyš, hrbáči jeden, ta tvoje hantýrka je vyšlá z módy zhruba stejně jako pater noster ...

(Vytáhne z kapsy prachy.)

Tady máš škváru, kámo ...

Robert: *(Uraženě.)*

Já říkám love.

Roland: No dobře, tobě ale neleží na bedrech stejná zodpovědnost jako mně. Vypadni.

(Robert odběhne, vrátí se s láhvemi a znovu odejde.)

Audubon: *(Dojatě.)*

Vždycky jsi byl ke mně tak jízlivý. Ale stejně jsem rád, že tě vidím!

Roland: No tak, uroň slzičku, kreténe!

Audubon: Ach, ty mě zničíš ...

Roland: *(Poplácá ho po zádech.)*

Pojď se napít.

(Vmísí se do skupinky.)

Laveste: Představte si, nudili jsme se natolik, že jsem se je pokusil naučit hrát ostošest

(Hlasitý smích.)

bezúspěšně! ...

Plantin: Moji ubozí přátelé ... ještě že už ... tomu všemu bude brzy konec!

(Juillet odloží připravenou pokladničku.)

Juillet: Učíte se tedy rychle!

Korkilof: Ach, tento strategická nuda je hrozná, da, da ...

Ching: Proč? Myslíte si, že jsme u nás krájeli lidi na nudličky?

Laveste: No ovšem ... na poprvé to musí být dost legrační ... ale já mám raději méně hlučné hry ...

Audubon: Já mám ze všeho nejraději svačím, jako teď, s dobrými přáteli ...

Korkilof: *(K Lavestovi.)*

Ruský folklór ... velmi bohatý na společenské hry!...

Laveste: *(Se zájmem.)*

Ano?

Roland: Děti, a co kdybychom si zazpívali písničku?

Audubon: Výborně!

(K Julietovi.)

Juillète, odložte pro jednu vaši pokladnu, zazpíváme si pochodovou píseň!

Roland: Taková bída! ... A co třeba tu o Ševci Pamfilovi?

Korkilof: *(Pokračuje k Lavestovi.)*
Da ... Znáte třeba ruskou ruletu?
(Ukáže mu revolver a vytáhne ze zásobníků náboje.)

Audubon: Začínám, chlapi ...
(Škrábe se na krku.)

Korkilof: Necháte uvnitř jeden náboj ... roztočíte zásobník ... jako v loterii ...

Laveste: A co Grédy?

Korkilof: Ha ... stačí! Žádné lsti! Hrajeme! Roztočte zásobník, hop!
(Střelí se do spánku, bezvýsledně. Hlučný smích.)
Haha!

Laveste: *(Zelený.)*
Ehm ... tedy ...

Korkilof: Zkuste to!
(Podá mu zbraň. Laveste, smrtelně bledý, se podřizuje, zatímco se Audubon pustí do zpívání.)

Audubon: Kupředu levá,
Kupředu levá, zpátky ni krok!
Pochodujme bystrým krokem
Po cestě mezi obrokem.
Kupředu levá,
Zpátky ni krok!
(Potlesk.)
Pojďme u toho dupat!

Všichni: Bum! Bum! Bum! Bum! Bum! Bum! Bum! Bum!

Roland: Teď je řada na mně!
(Poškrábe se na krku stejně jako Audubon. Mezitím Laveste vystřelil, bezvýsledně, a uklidněn se přidal ke Korkilofovu hlučnému smíchu.)
Ticho!
Kupředu levá,
Kupředu levá, zpátky ni krok!
Pochodujme pevným krokem
osvěžení horským vzduchem.
Kupředu levá,
Zpátky ni krok!

(Ostatní u toho dupají. Lavest podal revolver Ching-Ping-Tingovi, který se plácá do stehů a tiše požádá o vysvětlení.)

Juillet: Teď já, teď já, mám jednu dobrou!

Kupředu levá,
Kupředu levá, zpátky ni krok!
Pochodujme čilým krokem
sledování černým otrokem.
Kupředu levá,
Zpátky ni krok!

Audubon: Ach, Juillete! Jste zralý pro Akademii ...

(Všeobecné nadšení, Ching vystřelí, vyjde rána a on se zhroutí.)

Audubon: Co se děje?

Korkilof: To nic! Hrajeme ruskou ruletu! ...

Audubon: Aha! Výborně! A co vy, Leone ... mohu vám tak říkat?

Leon: S radostí!

(Zpívá.)
Kupředu levá,
Kupředu levá, zpátky ni krok!
Pochodujme hbitým krokem,
Po cestě s kameným bokem .
Kupředu levá,
Zpátky ni krok!

(Stejná situace jako předtím. Roland, který se chopil revolveru, se zhroutí. Korkiloff a Laveste se dusí smíchy.)

Ta vaše hra je nějaká zábavná ... ukažte.

(Vezme pistoli.)

Korkilof: *(Zpívá.)*

Kupředu levá,
Kupředu levá, zpátky ni krok!
Pochodujme pevným krokem
Osvěžení chutným mokem.
Kupředu levá,
Zpátky ni krok!

(Svíjí se u toho. Leon klesne a kulka prostřelí Korkilofa, který také spadne.)

Audubon: Báječné! Dva jednou ranou! Teď vy, Laveste!

Laveste: Kupředu levá,
Kupředu levá, zpátky ni krok!
Pochodujme bez přestání,

V botách z kůže anální.
Kupředu levá,
Zpátky ni krok!

Audubon: Na chlup přesně!

(Vezme revolver.)

Vysvětlete mně, jak to funguje ... Bavíte se tady jenom samotní ...

Laveste: Je to dětinsky jednoduché! Do zásobníku se vloží jeden náboj ... zatočí se ... a pak se vystřelí ... takhle...

(Zhrouť se mrtev.)

Audubon: Skvělé! Teď já!

(Nabije zbraň, zatočí zásobníkem.)

Raz ... dva ... tři ...

(Nic se nestalo.)

Ajajaj! To jsem prošvihl!

(Vystřelí znovu, spadne obraz.)

Ha! O kousek!

(Vyzkouší to znovu na sobě, tentokrát to vyšlo, hroutí se mrtev a křičí u toho:)

Vyhrál jsem!

(Najednou tiše zazní Marseilleisa hraná na píšťalku a scénu přejde slavnostně oblečený Dupont s šavlí na rameni, za sebou táhne kanón na kolečkách. Zpívá.)

Dupont: Kupředu levá,
Kupředu levá, zpátky ni krok!
Pochodujme frivolním krokem
Po cestě, bláznivým skokem.
Kupředu levá,
Zpátky ni krok!

Opona

Poznámka k překladu

Tato verze překladu vznikla po inscenaci Svačinky generálu ve Slovákém divadle v Uherském Hradišti a obsahuje tudíž některé změny, ke kterým došlo během spolupráce s dramaturgyní a režisérem. Přesto se tento překlad liší od v Hradišti inscenovaného textu v několika důležitých bodech (a zůstává tak věrný Vianovu původnímu textu):

1/ zachovává původní nápoje anýzovku a pastis, které byly ve SD nahrazeny českému prostředí bližší griotkou a whiskou

2/ je štěstí, že Tour de France se jede ve Švédsku a ne v Azerbajdžánu (v SD verzi vložili Afgánistán)

3/ obsahuje Julietův „referát“ na téma sv.Filipa

4/ ponechává v závěru původní, mírně surreální písňové texty (SD verze měla vlastní písňový text od Zdenky Bubčákové)

V případě realizace textu může překladatelka dodat morfologický rozbor francouzských jmen jednotlivých postav, která jsou slovními hříčkami a přitom charakterizují postavu.

K. N.